



CURTEA DE CONTURI A REPUBLICII MOLDOVA

MD-2001, mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt nr.69, tel. (+373 22) 26 60 02, fax: (+373 22) 26 61 00, web: www.ccrm.md, e-mail: ccrm@ccrm.md

RAPORTUL DE AUDIT al conformității asupra gestionării patrimoniului public și a resurselor financiare de către SA „Energocom” în anii 2021-2023



CUPRINS:

LISTA ACRONIMELOR.....	3
GLOSAR.....	3
I. SINTEZA.....	4
II. PREZENTAREA GENERALĂ.....	6
2.1. Informații generale privind SA „Energocom”.....	6
2.2. Activitatea SA „Energocom” în condițiile crizei energetice.....	8
2.3. Domeniile de administrare ale SA „Energocom”.....	10
III. SFERA ȘI ABORDAREA AUDITULUI.....	13
3.1. Mandatul legal și scopul auditului.....	13
3.2. Abordarea auditului	14
3.3. Responsabilitatea auditorului într-un audit al conformității.....	14
IV. CONSTATĂRI	15
4.1. OBIECTIVUL nr.1: SA „Energocom” a asigurat respectarea cerințelor legale și a reglementărilor aplicabile în procesul de achiziționare a gazelor naturale?	15
4.2. OBIECTIVUL nr.2: SA „Energocom” a asigurat crearea și menținerea stocului de securitate de gaze naturale conform cadrului normativ aplicabil?	24
4.3. OBIECTIVUL nr.3: SA „Energocom” a asigurat formarea prețului nereglementat de vânzare a resurselor energetice în corespundere cu reglementările stabilite?	28
4.4. OBIECTIVUL nr.4: SA „Energocom” a asigurat gestionarea creanțelor cesionate și a subvențiilor alocate în corespundere cu cerințele normative aferente?	32
4.5. OBIECTIVUL nr.5: SA „Energocom” a asigurat înregistrarea conformă a entităților fondate, monitorizarea și raportarea corespunzătoare a activității acestora?	35
4.6. Implementarea integrală a recomandărilor anterioare ale CCRM	38
V. CONCLUZIA GENERALĂ.....	38
VI. RECOMANDĂRI.....	39
VII. SEMNĂTURILE ECHIPEI MISIUNII.....	40
ANEXA nr.1 Informații aferente domeniului auditat.....	41
ANEXA nr.2 Sfera și abordarea auditului.....	49
ANEXA nr.3 Informații cu privire la nivelul de executare a recomandărilor anterioare	57

LISTA ACRONIMELOR

ANRE	Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică
APP	Agenția Proprietății Publice
ARM	Agenția Rezerve Materiale
BERD	Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare
CSE	Comisia pentru Situații Excepționale
IAS	Standardele Internaționale de Contabilitate
IFRS	Standardele Internaționale de Raportare Financiară
GL	Grup de lucru
MDL	Leu moldovenesc
RM	Republica Moldova
RO	România
RON	Leu românesc
SA	Societate pe Acțiuni
UE	Uniunea Europeană
UA	Ucraina

GLOSAR

contracte EFET –contracte standardizate utilizate în comerțul resurselor energetice, în special în Europa. Acestea sunt elaborate de Federația Europeană a Traderilor de Energie și sunt concepute pentru a facilita tranzacțiile cu energie electrică, gaze naturale și alte produse asociate prin oferirea unui cadru contractual clar, echilibrat și adaptabil;

contracte LFC –tip de contracte utilizate în tranzacțiile comerciale, în special în piețele de energie, pentru a detalia și a formaliza condițiile unei tranzacții specifice. Aceste contracte servesc ca documente de confirmare care descriu termenii comerciali și juridici ai unei înțelegeri între părți;

prețuri reglementate – prețuri la energia electrică aprobate de către Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică în conformitate cu metodologiile de calculare;

prețuri nereglementate – prețuri de piață negociate și stabilite în bază de contract;

piața contractelor bilaterale – piață în care vânzarea și cumpărarea energiei electrice și a gazelor naturale au loc direct, în baza contractelor bilaterale de vânzare-cumpărare;

combustibili fosili – hidrocarburi, cărbune, petrol sau gaze naturale, formate din rămășițele fosilizate ale plantelor și animalelor moarte.

I. SINTEZA

Resursele energetice au un rol extrem de important pentru dezvoltarea și activitatea economică a unei țări, iar furnizarea sigură și neîntreruptă a acestora reprezintă o condiție esențială pentru o dezvoltare durabilă. Accesul stabil la energie contribuie la funcționarea eficientă a sectoarelor industrial, agricol și de servicii, susținând totodată calitatea vieții cetățenilor.

Republica Moldova face parte din categoria țărilor care nu dispun de resurse energetice proprii semnificative, fiind complet dependentă de importurile de combustibili fosili¹ și parțial dependentă de importurile de energie electrică. Această dependență o face extrem de vulnerabilă la fluctuațiile piețelor internaționale, la instabilitatea geopolitică și la schimbările climatice, factori care pot influența negativ securitatea energetică a țării.

Începând cu luna octombrie 2021, evoluțiile de pe piețele regionale de resurse energetice au generat o creștere semnificativă a prețurilor pentru gazele naturale. Această situație a fost determinată de o combinație de factori, inclusiv redresarea economiei globale după pandemia de COVID-19, creșterea cererii de energie, precum și impactul conflictului din Ucraina. Acești factori au marcat începutul unei crize energetice fără precedent, cu un efect de domino asupra prețurilor din toate domeniile economice.

Criza energetică a generat presiuni semnificative asupra finanțelor publice și a afectat în mod direct capacitatea cetățenilor de a-și onora obligațiile financiare, inclusiv plata facturilor pentru utilități. De asemenea, au fost afectate mediul de afaceri și competitivitatea economică a țării, amplificând vulnerabilitățile sociale și economice existente.

Pentru a gestiona prompt și eficient criza energetică, autoritățile Republicii Moldova au instituit starea de urgență, care a permis adoptarea rapidă a unor măsuri excepționale. Comisia pentru Situații Excepționale (CSE) a emis o serie de dispoziții menite să asigure continuitatea furnizării energiei, protejarea categoriilor vulnerabile de populație și stabilizarea pieței energetice. Aceste dispoziții au avut caracter temporar, valabil pe perioada stării de urgență, care ulterior fie au fost abrogate odată cu îmbunătățirea situației, fie termenul de aplicare a actului respectiv a expirat, fie actul s-a consumat până la/la ridicarea stării de urgență. Prin urmare, criza energetică a evidențiat necesitatea diversificării resurselor de energie, consolidării infrastructurii energetice, creării stocurilor de securitate de gaze naturale și promovării eficienței energetice.

În acest sens, în perioada 2021-2023, pentru a sprijini financiar gestionarea crizei energetice, CSE a dispus alocarea din bugetul de stat a resurselor financiare în valoare de până la 7 783 000,0 mii lei în capitalul social al SA „Energocom”. Totodată, în scopul identificării alternativelor viabile pentru achiziționarea gazelor naturale, Parlamentul a aprobat proiectul „Securitatea Furnizării Gazelor Naturale”, care vizează semnarea acordului de împrumut cu Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare (BERD) în valoare de 300 000,00 mii Euro². Astfel, SA „Energocom” a fost desemnată responsabilă de inițierea și realizarea procedurii de precalificare a potențialilor furnizori de gaze naturale și/sau stocare a acestora, conform regulilor de achiziție și politicilor BERD, concomitent fiind impusă obligația de serviciu public în stare de urgență și desemnată în calitate de entitate care asigură crearea și menținerea stocurilor de securitate și punere la dispoziție a gazelor naturale stocate.

¹ combustibili fosili- hidrocarburi, cărbune, petrol sau gaze naturale, formate din rămășițele fosilizate ale plantelor și animalelor moarte.

² Împrumutul inițial pentru perioada 2022-2023 a constituit 300 000,0 mii Euro, cu posibilitatea de a reîmprumuta tranșele restituite. Prin urmare, în anul 2023 a fost activată opțiunea revolving. În total, au fost debursate din contul împrumutului BERD în ambele cicluri 406 000,0 mii Euro.

Prin această misiune de audit, Curtea de Conturi a urmărit evaluarea conformității asupra gestionării patrimoniului public³ și a resurselor financiare de către SA „Energocom” în anii 2021-2023, inclusiv în perioada crizei energetice și, ca urmare, oferind părților implicate și interesate, informații relevante despre modul de: i) achiziționare a gazelor naturale; ii) creare și menținere a stocului de securitate; iii) gestionare a creanțelor cesionate și a subvențiilor alocate; iv) formare a prețului nereglementat de vânzare a resurselor energetice; v) înregistrare a entităților fondate, monitorizare și raportare corespunzătoare a activității acestora.

Prezenta misiune a fost realizată în temeiul Legii nr.260 din 07.12.2017⁴ și în conformitate cu Cadrul Declarațiilor Profesionale ale INTOSAI, pus în aplicare de către Curtea de Conturi (ISSAI 100, ISSAI 400 și ISSAI 4000), și cu cadrul de reglementare intern, prin aplicarea angajamentului de raportare directă, cu oferirea unei asigurări limitate.

Drept urmare a evaluării privind respectarea de către SA „Energocom” a conformității proceselor și procedurilor activităților cuprinse în aria de audit, Curtea de Conturi a concluzionat că, în anii 2021-2023, achiziționarea gazelor naturale, crearea și menținerea stocului de securitate, gestionarea creanțelor cesionate și a subvențiilor alocate, formarea prețului nereglementat de vânzare a resurselor energetice, precum și înregistrarea entităților fondate, monitorizarea și raportarea corespunzătoare a activității acestora, gestionării patrimoniului public și a resurselor financiare nu corespund în totalitate exigențelor legale, inclusiv celor stabilite prin derogare de la cadrul normativ în vigoare, în condițiile gestionării crizei energetice din Republica Moldova.

Această concluzie este susținută de următoarele constatări ale echipei misiunii:

- ✓ SA „Energocom” a realizat achiziția gazelor naturale, în contextul situațiilor de urgență, în corespundere cu cerințele și regulile stabilite de către Comisia pentru Situații Excepționale, Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare și de cadrul de reglementare aferent domeniului. Totodată, entitatea nu a asigurat în totalitate integritatea dosarelor de achiziționare a gazelor naturale, ceea ce nu contribuie la asigurarea trasabilității și controlului asupra fiecărei tranzacții realizate în acest proces. La fel, entitatea nu a evaluat stocurile de gaze naturale la valoare justă, ceea ce poate afecta transparența raportării financiare (subcapitolul 4.1);
- ✓ deși stocul de securitate de gaze naturale a fost creat și menținut în volumul prevăzut de legislație, Curtea de Conturi atrage atenția asupra faptului că procesul de recuperare a costului stocului de securitate este influențat și durează în timp din cauza unor litigii aferente, fapt ce poate afecta stabilitatea financiară a societății. Concomitent, se constată că evidența contabilă a stocului de securitate în valoare de 541 357,7 mii lei, precum și gestionarea acestuia în condițiile sistării stării de urgență sunt lipsite de anumite reglementări, fapt ce indică posibile riscuri asupra integrității cantitative și calitative a acestuia și poate condiționa dificultăți în procesul decizional, inclusiv în situații de urgență (subcapitolul 4.2);
- ✓ prețurile nereglementate de vânzare a energiei electrice au fost stabilite cu respectarea coraportului cost-tarif, ceea ce a permis obținerea profiturilor de rigoare în toți cei 3 ani supuși auditului, iar pentru prețurile nereglementate de vânzare a gazelor naturale profit a fost obținut doar în anii 2021-2022. Pierderile înregistrate în anul 2023 din activitatea de furnizare a gazelor naturale au fost condiționate de aplicarea unor prețuri de vânzare mai mici decât costurile suportate, în scopul

³ Patrimoniul reprezintă totalitatea drepturilor și obligațiilor patrimoniale (care pot fi evaluate în bani), privite ca o sumă de valori active și pasive legate între ele.

⁴ Legea nr.260 din 07.12.2017 privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi a Republicii Moldova (în continuare – Legea nr. 260 din 07.12.2017).

neadmiterii majorării ulterioare a tarifului pentru consumatorii finali. Pentru pierderile menționate au fost identificate surse de acoperire din grantul oferit prin intermediul Programului norvegian Nansen (subcapitolul 4.3);

✓ subvențiile pentru energia electrică livrată la prețuri reglementate au fost alocate în corespundere cu cerințele normative aferente, în timp ce creanțele cesionate de la SA „Termoelectrica” în valoare de 1 330 621,6 mii lei au fost înregistrate în evidența contabilă fără o evaluare a deprecierii acestora, fiind tergiversat și procesul de rambursare din cauza semnării tardive a graficului de eşalonare (subcapitolul 4.4);

✓ deși SA „Energocom” a creat o sucursală și o entitate fiică cu sediul în România, pentru a facilita accesul pe piețele europene de gaze naturale și energie electrică, activitatea acestora nu a avut un impact semnificativ asupra activității Societății, ceea ce evidențiază necesitatea reevaluării strategiilor operaționale și financiare ale acestora (subcapitolul 4.5).

Constatările și concluziile detaliate asupra aspectelor auditate în cadrul misiunii de audit sunt redată în compartimentele respective ale prezentului Raport de audit, acestea fiind comunicate și acceptate de către entitățile vizate.

Pentru eliminarea deficiențelor constatate și fortificarea managementului aferent, au fost înaintate recomandări, care au fost comunicate și acceptate de părțile implicate.

II. PREZENTAREA GENERALĂ

2.1. Informații generale privind SA „Energocom”

Societatea pe Acțiuni „Energocom” este o entitate de interes public⁵, înființată în anul 2004 ca întreprindere de stat și reorganizată în anul 2005 ca Societate pe Acțiuni⁶. Inițial, scopul său principal era de a asigura funcționarea eficientă și transparentă a pieței interne de energie electrică, promovarea exporturilor de energie electrică și sporirea atractivității investiționale a sectorului electroenergetic⁷.

Din anul 2018, SA „Energocom” a fost desemnată în calitate de furnizor central de energie electrică⁸, fiindu-i atribuită obligativitatea de a procura energia electrică produsă de toți producătorii eligibili de energie electrică regenerabilă, în vederea promovării producției de energie care contribuie la protejarea unui mediu nepoluat. Astfel, Societatea procură energie electrică de la producătorii de energie electrică și termică la prețuri reglementate de către ANRE, precum și de pe piața contractelor bilaterale, la prețuri nereglementate.

În anul 2014, SA „Energocom” a obținut licență și pentru furnizarea gazelor naturale la tarife nereglementate, ceea ce a permis societății să gestioneze contracte de import al gazelor naturale pentru necesitățile pieței interne și să încheie contracte directe din surse externe.

În contextul crizei energetice din anul 2021, responsabilitățile Societății au fost extinse și i-a fost impusă obligația de serviciu public pe un termen de 3 ani, pentru asigurarea aprovizionării cu gaze naturale în situații de urgență, prin realizarea achizițiilor și/sau constituirea stocurilor de gaze naturale⁹. Prezentarea grafică a activității de bază a SA „Energocom” se prezintă în continuare.

⁵ Art.3 din Legea contabilității și raportării financiare nr.287/2017.

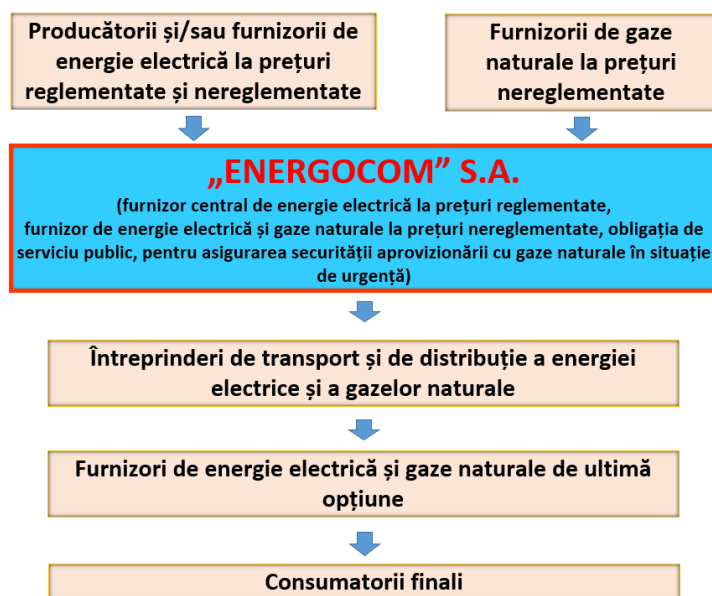
⁶ Procesul-verbal al Consiliului Societății nr.2 din 26.05.2021.

⁷ Hotărârea Guvernului nr.1467/2004 cu privire la crearea Întreprinderii de Stat „EnergoCom”.

⁸ Hotărârea Guvernului nr.885/2017 cu privire la desemnarea furnizorului central de energie electrică.

⁹ Hotărârea Guvernului nr.589/2022 cu privire la impunerea obligației de serviciu public în vederea asigurării securității aprovizionării cu gaze naturale în situație de urgență.

Figura nr.2.1.1.



Sursa: Realizată în baza prevederilor cadrului normativ în vigoare.

În esență, activitatea de bază a SA „Energocom” constă în procurarea și revânzarea gazelor naturale și a energiei electrice, atât la prețuri reglementate, cât și nereglementate, încadrându-se în sistemul de aprovizionare a sectorului economic și a celui social al republicii cu energie electrică și gaze naturale, fără a deține bunuri imobile proprietate de stat în gestiune¹⁰.

În anul 2022, pentru a facilita participarea la piețele energetice din alte state membre ale Uniunii Europene și în scopul obținerii licențelor de trading de energie electrică și gaze naturale, a fost înființată sucursala din România a SA „Energocom”¹¹, iar în anul 2023 a fost înființată o companie-fică, „Energocom Gas & Power” SRL¹², cu sediul în județul Ilfov, România.

În conformitate cu prevederile Legii privind societățile pe acțiuni¹³ și cu Statutul Societății, organele de conducere ale SA „Energocom” sunt:

- Adunarea Generală a Acționarilor – organul suprem de conducere al Societății. În calitate de fondator și unic deținător de acțiuni, Agenția Proprietății Publice, care este și singurul acționar, exercită conducerea generală¹⁴ și controlul asupra activității societății;
- Consiliul Societății – reprezintă interesele acționarilor în perioada dintre adunările generale și, în limitele competențelor sale, exercită conducerea generală și controlul asupra activității Societății;
- Organul executiv – asigură executarea hotărârilor Adunării Generale a Acționarilor și a deciziilor Consiliului Societății, conduce activitatea curentă a Societății în limita competențelor statutare;

¹⁰ <https://app.gov.md/registrul-patrimoniului/>

¹¹ Procesul-verbal nr. 1 al ședinței Consiliului SA „Energocom” din 07.09.2022.

¹² Procesul-verbal nr. 03 al ședinței Consiliului SA „Energocom” din 03.03.2023 și Hotărârea nr. 61/05 din 21.04.2023 a acționarului unic al S.A. „Energocom”.

¹³ Legea nr.1134/1997 privind societățile pe acțiuni.

¹⁴ Agenția Proprietății Publice este singurul acționar, desemnată prin Hotărârea Guvernului nr. 806 din 01.08.2018 (modificări la HG nr. 902/2017).

- Comisia de cenzori – exercită controlul asupra activității economico-financiare a Societății.

2.2. Activitatea SA „Energocom” în condițiile crizei energetice

Criza energetică a marcat începutul stării de urgență în toamna anului 2021, care a continuat și pe parcursul următorilor doi ani, fiind influențată și de evoluția situației din regiune. Această criză a determinat o serie de intervenții semnificative din partea instituțiilor statului, inclusiv a Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova.

În concordanță cu prevederile cadrului normativ, principalele responsabilități și atribuții din această perioadă au fost caracterizate prin:

- **Comisia pentru Situații Excepționale** a adoptat dispoziții, valabile pe perioada stării de urgență, au caracter temporar, care ulterior sunt fie abrogate, fie expirate odată cu ridicarea stării de urgență. După ridicarea stării de urgență, actele normative adoptate pentru această perioadă se abrogă fără un preaviz special în acest sens¹⁵;
- **Guvernul Republicii Moldova** a fost responsabil de aprobarea documentelor de politici și acte normative în scopul gestionării domeniilor atribuite în competență;
- **Agenția pentru Reglementare în Energetică** a reglementat și a monitorizat activitățile din sectoarele electroenergetic, gaze naturale, termoeenergetic, piața produselor petroliere, domeniul serviciului public de alimentare cu apă și canalizare, având și atribuții de supraveghere energetică de stat;
- **SA „Energocom”**, în sectorul energetic și al gazelor naturale a avut următoarele responsabilități: i) **achiziționarea gazelor naturale** în condițiile stării de urgență pentru asigurarea securității energetice a Republicii Moldova¹⁶; ii) **obligația de serviciu public**, pe o perioadă de 3 ani, pentru asigurarea securității aprovizionării cu gaze naturale în situație de urgență, prin achiziționarea și/sau stocarea acestora în depozitele subterane¹⁷; iii) **crearea și menținerea stocurilor de securitate**¹⁸; iv) de **furnizor central de energie electrică**¹⁹, cu atribuții prelungite în urma unei analize BERD până la 16 ianuarie 2028, pentru a consolida această funcție; v) **implementarea Proiectului „Securitatea Furnizării Gazelor Naturale”**, prin care a beneficiat de un împrumut de la BERD²⁰ în valoare de 406 000,0 mii Euro și un grant în valoare de 34 026,2 mii Euro.

Totodată, în perioada 2021-2023, pentru a sprijini financiar gestionarea crizei energetice, CSE a dispus alocarea din bugetul de stat a resurselor financiare în valoare de până la 7 783 000,0 mii lei în capitalul social al SA „Energocom”.

Utilizarea de către SA „Energocom” a resurselor financiare alocate de la bugetul de stat se prezintă în următorul tabel:

Tabelul nr.2.2.1

Utilizarea resurselor financiare alocate către SA „Energocom” în perioada 2021-2023

¹⁵ Art. 4 alin. (3) din Legea nr. 212/2004 privind regimul stării de urgență, de asediu și de război.

¹⁶ Dispoziția Comisiei pentru Situații Excepționale nr.1 din 2021.

¹⁷ Hotărârea Guvernului nr.589/2022 cu privire la impunerea obligației de serviciu public în vederea asigurării securității aprovizionării cu gaze naturale în situație de urgență.

¹⁸ Hotărârea Guvernului nr.668/2022 cu privire la crearea și menținerea stocurilor de securitate.

¹⁹ Hotărârea Guvernului nr.885/2017 cu privire la desemnarea furnizorului central de energie electrică.

²⁰ Legea nr.206/2022 pentru ratificarea Acordului de împrumut dintre Republica Moldova și Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare în vederea realizării proiectului „Securitatea furnizării gazelor naturale” și Hotărârea Guvernului nr.436/2022 cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru ratificarea Acordului de împrumut dintre Republica Moldova și Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare în vederea realizării proiectului „Securitatea furnizării gazelor naturale”, semnat la 23 iunie 2022.

Nr.crt.	Suma	Destinația
1	5 402 378,4 mii lei	Achiziționarea gazelor naturale
2	1 330 621,6 mii lei	Cesionarea datoriei SA „Termoelectrica” către SA „Moldovagaz”
3	1 050 000,0 mii lei	Împrumut acordat SA „Moldovagaz”
Total		7 783 000,0 mii lei

Sursa: Deciziile Comisiei Situații Excepționale și informațiile furnizate de către SA „Energocom”.

Din informațiile prezentate se constată că cea mai mare parte a resurselor financiare a fost direcționată către achiziționarea gazelor naturale, având ca scop asigurarea furnizării continue de gaze către populație, în timp ce împrumutul și cesionarea datoriilor au vizat stabilizarea lanțului energetic național. De menționat că împrumutul acordat SA „Moldovagaz” a fost restituit integral până la data de 12.04.2023, fiind achitată în acest sens către SA „Energocom” și o dobândă aferentă în sumă totală de 79 764,29 mii lei.

Informații grafice privind evoluția capitalului social al SA „Energocom” se prezintă în continuare, iar detalii aferente, inclusiv mijloacele alocate din bugetul de stat în scopul majorării acestuia, se prezintă în Anexa nr.1.1. (*Informații privind evoluția capitalului social al SA „Energocom” de la fondare, inclusiv prin alocarea resurselor financiare de la bugetul de stat*) la prezentul Raport de audit.

Figura nr.2.2.1.



Sursa: Realizată de audit în baza informațiilor prezentate de către entitate.

Prin urmare, conform graficului prezentat, se relevă că în anii 2023 și 2024 au fost răscumpărate acțiunile proprii în scopul reducerii capitalului social, fiind restituite la bugetul de stat mijloace financiare în valoare totală de 2 300 000, 00 mii lei. Astfel, în prezent capitalul social al SA „Energocom” constituie 5 481 472,00 mii lei divizat în 6 784,00 mii de acțiuni nominative cu valoarea nominală a unei acțiuni de 808 lei²¹.

Suplimentar, în anul 2022 prin dispozițiile CSE²² au fost alocate SA „Energocom” mijloace financiare în valoare de 243 627,6 mii lei sub formă de subvenții, pentru a compensa diferența dintre prețul de achiziție al energiei electrice și prețul reglementat de vânzare, aprobat de ANRE.

²¹ Conform Dispoziției CSE nr.81 din 13.09.2023 și Hotărârii APP nr. 86/06 din 16.07.2024, SA „Energocom” a restituit la bugetul de stat 2 300 000,00 mii lei.

²² Dispozițiile CSE nr.2 din 25.02.2022 și nr.10 din 15.03.2022.

2.3. Domeniile de administrare ale SA „Energocom”

În conformitate cu prevederile normative în vigoare²³, Societatea face parte din categoria de grup mare, întocmește situații financiare potrivit Standardelor Internaționale de Raportare Financiară, fiind constituită din entitatea-mamă – SA „Energocom”, și entitatea-fiică – „Energocom Gas & Power” SRL. De menționat că, în anul 2022, Societatea, cu suportul auditului financiar independent, a decis să efectueze anumite ajustări conform prevederilor Standardelor Internaționale de Raportare Financiară și pentru perioada de gestiune 2021.

Situația consolidată de profit și pierdere raportată de către SA „Energocom” se prezintă în continuare, iar pentru fiecare gen de activitate este prezentată în Anexele nr.1.2.1, nr.1.2.2 și nr.1.2.3 (*Situația economico-financiară în perioada 2021-2023 potrivit activității de furnizare a gazelor naturale la tarife nereglementate; activitatea de furnizor central și activitatea de furnizor la tarife nereglementate*) la prezentul Raport de audit.

Tabelul nr.2.3.1

Situația consolidată de profit și pierdere pentru perioada auditată

	mii lei		
Descriere	Anul 2021	Anul 2022	Anul 2023
Venituri din vânzări	2.221.805,7	8.730.465,5	17.216.676,9
Costul vânzărilor	2.223.338,0	8.805.798,0	17.602.145,7
Profitul brut (pierdere globală)	- 1.532,3	- 75.332,5	- 385.468,8
Alte venituri operaționale	22.362,5	243.979,3	45.293,8
Cheltuieli de distribuire	1.601,3	31.206,8	17.649,4
Cheltuieli administrative	9.590,8	23.045,5	15.386,0
Alte cheltuieli operaționale	483,6	2.208,3	6.291,7
Rezultatul din activitatea operațională: profit (pierdere)	9.154,5	112.186,2	-379.502,1
Venituri financiare	2.237,3	56.969,5	370.077,0
Cheltuieli financiare		32.917,9	173.250,4
Rezultatul din alte activități: profit (pierdere)	2.237,3	24.051,6	196.826,6
Profit (pierdere) până la impozitare	11.391,8	136.237,8	-182.675,5
Cheltuieli privind impozitul pe venit	2.681,9	-5.722,6	-34.221,8
Diferențe din conversia valutară		-11,3	39,4
Profit net (pierdere netă)	8.709,9	141.949,1	-148.414,3

Sursa: Situațiile financiare consolidate ale entității prezentate Biroului Național de Statistică și auditate de către auditul independent, <https://energocom.md/category/transparency-ro/rapoarte-ro/>.

Prin urmare, potrivit informațiilor raportate de către SA „Energocom”, în perioada auditată se constată o creștere semnificativă a tuturor indicatorilor financiari, ceea ce reflectă și o creștere considerabilă a activității economice a societății. Deși veniturile din vânzări au crescut din anul 2021 până în anul 2023 de circa 8 ori, din cauza costurilor mari nu a fost atins un profit brut pozitiv nici într-un an din cei 3 auditați. Acest fapt a fost cauzat, în cea mai mare parte, de vânzarea sub prețul/costul de achiziție a gazelor naturale și a energiei electrice. De menționat că, în anii 2021 și 2022, din contul veniturilor operaționale și celor financiare, Societatea totuși a obținut un profit net

²³Art.4 alin.(7) și art.5 alin.(4) din Legea contabilității și raportării financiare nr. 287 din 15.12.2017.

pozitiv. Cu toate acestea, în anul 2023 tendința nu a fost menținută, fiind înregistrată o pierdere netă semnificativă de 148 414,3 mii lei. Acest fapt sugerează o gestionare dificilă a costurilor în condiții de crize energetice și stări de urgență, și o nevoie de revizuire a strategiilor operaționale și financiare pentru a restabili rentabilitatea Societății pe termen lung.

De menționat că în perioada auditată situațiile financiare ale SA „Energocom” au fost auditate de auditul independent, fiind oferite următoarele opinii²⁴: în anul 2021 – opinie fără rezerve, în anul 2022 – opinie fără rezerve, în anul 2023 – opinie cu rezerve. În anul 2023, opinia cu rezerve a fost determinată de faptul că stocurile de gaze naturale nu au fost evaluate la valoarea justă, iar creanța cesionată de la S.A. „Termoelectrica” a fost înregistrată în evidența contabilă a Societății fără o evaluare a deprecierii.

2.3.1. Activitatea de furnizare a gazelor naturale

Potrivit statutului Societății, activitatea de furnizare a gazelor naturale presupune gestionarea comercială și financiară a contractelor de import al gazelor naturale în calitate de furnizor pentru necesitățile pieței interne a Republicii Moldova. Aceasta include încheierea contractelor directe de livrare a gazelor naturale din surse de import cu companiile de furnizare, operatorii de transport și gestionarea comercială și financiară a contractelor pentru capacități de rezervă.

Prin urmare, sub incidența stării de urgență, achizițiile de gaze naturale în perioada auditată s-au desfășurat conform a trei scenarii:

1. **conform procedurilor și cerințelor stipulate în dispozițiile CSE.** Inițial, achizițiile de gaze naturale au fost realizate în conformitate cu prevederile Dispoziției CSE nr.1 din 22 octombrie 2021, prin intermediul grupului de lucru al Societății. În acest sens au fost desfășurate 5 licitații, în urma cărora au fost semnate contracte cu 5 operatori economici, în sumă totală de 261 194,9 mii lei, inclusiv taxe și proceduri vamale pentru circa 17 124,8 mii m³ de gaze naturale. Procesul de achiziții a fost supravegheat de un grup de monitorizare format din reprezentanți ai instituțiilor de stat și asistat de un expert delegat al UE pentru a consulta Guvernul RM. De menționat că doar primele 5 achiziții au fost desfășurate după acest principiu, ulterior, achizițiile solicitate de CSE au avut prețurile, furnizorii și cantitățile de gaze naturale stipulate în Dispozițiile emise. Astfel, prin alte 6 decizii ale CSE, SA „Energocom” a achiziționat circa 54 697,9 mii m³ de gaze naturale și circa 2 049,7 mii MWh de gaze în sumă totală de 4 483 844,8 mii lei. Modul de organizare și desfășurare a procedurilor de achiziții sunt prezentate în Anexa nr.1.3. (*Prezentarea grafică a procesului de achiziționare a gazelor naturale conform cerințelor din Dispoziția CSE nr.1 din 22 octombrie 2021*) și Anexa nr. 1.4. (*Prezentarea grafică a procedurii de achiziționare a gazelor naturale conform cerințelor din Dispozițiile CSE²⁵*) la prezentul Raport de audit;
2. **conform procedurilor și regulilor BERD.** Din împrumutul acordat²⁶ de către BERD, au fost achiziționate 6 266,7 mii MWh de gaze naturale în sumă totală de 8 045 936,9 mii lei. Aceste achiziții au fost organizate de grupul de lucru al SA „Energocom” în coordonare cu experții BERD. Modul de organizare și desfășurare a procedurii de achiziții a gazelor naturale din

²⁴ <https://energocom.md/category/transparency-ro/rapoarte-ro/page/2/>

²⁵ Dispozițiile CSE nr.22 din 23.05.2022; nr.35 din 29.08.2022; nr.37 din 15.09.2022; nr.38 din 29.09.2022; nr.46A din 11.11.2022 și nr. 57A din 19.01.2023.

²⁶ Legea nr. 206/2022 pentru ratificarea Acordului de împrumut dintre Republica Moldova și Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare în vederea realizării proiectului „Securitatea furnizării gazelor naturale”.

mijloacele financiare împrumutate de la BERD se regăsesc în Anexa nr.1.5. (*Modul de organizare și desfășurare a procedurii de achiziționare a gazelor naturale conform cerințelor BERD*) la prezentul Raport de audit;

3. **conform procedurilor și regulilor SA „Energocom”**. În perioada auditată, Societatea a achiziționat 3 632,7 mii MWh de gaze naturale în sumă totală de 2 993 940,3 mii lei. Modul de organizare și desfășurare a achizițiilor din sursele rămase în gestiunea SA „Energocom” sunt incluse în Anexa nr. 1.6. (*Prezentarea grafică a modului de organizare și desfășurare a procedurii de achiziționare a gazelor naturale din sursele rămase în gestiunea SA „Energocom”*) la prezentul Raport de audit.

De menționat că, potrivit informațiilor financiare prezentate de către SA „Energocom”, pe parcursul anilor 2021-2022, Societatea a înregistrat profituri din activitatea de furnizare a gazelor naturale, iar în anul 2023 a înregistrat pierderi din cauza costurilor ridicate și a prețului de vânzare redus.

2.3.2. Activitatea de creare și menținere a stocurilor de securitate

Ca urmare a modificărilor survenite în legislația națională²⁷, au fost aprobate reglementări privind crearea și menținerea stocurilor de gaze naturale pentru a asigura securitatea aprovizionării cu gaze naturale a țării. În acest context, mai multe instituții ale statului au fost implicate, fiindu-le stabilite următoarele responsabilități:

- Guvernul – aprobă anual, până la 31 martie, cantitățile minime de gaze pentru stocuri, în baza propunerilor organului de specialitate și a calculului ANRE, desemnând entitatea responsabilă;
- Organul central de specialitate – supraveghează conformitatea procedurii de creare și menținere a stocurilor;
- ANRE – stabilește metoda și periodicitatea contribuțiilor financiare achitate de furnizori proporțional cotelor de piață, pentru acoperirea costurilor aferente stocurilor de securitate, ajustând deciziile după necesitate;
- SA „Energocom”, desemnată ca entitate responsabilă²⁸ – creează și gestionează stocurile prin contracte de achiziție, transport și stocare a gazelor, raportând trimestrial ANRE informații despre acțiunile întreprinse, mărimea stocurilor, contribuțiile colectate și utilizarea acestora.

Astfel, în anul 2022 SA „Energocom” a procurat și a stocat gaze naturale în cantitate de 22,8 mil. m³ care constituie stocuri de securitate. Acestea pot fi utilizate total sau parțial doar în baza unei decizii a Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova, adoptată în cazul apariției unei situații excepționale, inclusiv în cazul declarării stării de urgență. Costul stocului de securitate a fost aprobat de către ANRE la data de 27.10.2023, fiind stabilit în sumă de 375 704,9 mii lei pentru cantitatea de 22,8 mil. m³. Ulterior, în urma modificărilor cadrului de reglementare menționat, stocurile de gaze naturale au fost suplimentate până la 45,6 mil. m³. Astfel, la finele anului 2023, Republica Moldova deținea un stoc de securitate de 45,6 mil. m³ cu un cost aprobat de 541 357,7 mii

²⁷ Art.108¹ din Legea nr.108/2016 cu privire la gazele naturale.

²⁸ Hotărârea Guvernului nr.668/2022 cu privire la crearea și menținerea stocurilor de securitate.

lei. Acest fapt a contribuit la reducerea riscului de întreruperi bruște în aprovizionarea cu gaze naturale a țării și a asigurat o reacție rapidă a autorităților în situații de urgență. Modul de creare și menținere a stocului de gaze naturale sunt prezentate în Anexa nr.1.7. (*Procedura de creare și menținere a stocului de securitate a gazelor naturale*) la prezentul Raport de audit.

2.3.3. Activitatea de furnizare a energiei electrice

În conformitate cu statutul Societății, activitatea de furnizare a energiei electrice constă în gestionarea comercială și financiară a contractelor de import al energiei electrice pentru necesitățile pieței interne de energie electrică a Republicii Moldova; încheierea contractelor directe de furnizare a energiei electrice din surse de generare autohtone și de import cu companiile de furnizare a energiei electrice, rețelele electrice de distribuție, operatorii de sistem și operatorii economici (consumatori eligibili de energie electrică); gestionarea comercială și financiară a contractelor de export al energiei electrice provenite din sursele de generare autohtone și gestionarea comercială și financiară a contractelor pentru capacitățile de rezervă.

În linii generale, în Republica Moldova consumul de energie electrică se menține relativ stabil și este distribuit în limite similare de achiziționare. Astfel, în anul 2023 SA „Energocom” a achiziționat 4 214,7 mii MWh de energie electrică, în sumă totală de circa 7 324 048,2 mii lei, dintre care 85% la prețuri nereglementate și 15% la prețuri reglementate. Energia electrică achiziționată la prețuri nereglementate provine din 6 surse, cea mai mare pondere fiind deținută de Centrala Termoelectrică de la Cuciurgan, care a furnizat aproximativ 93% din totalul energiei procurate, sau cca 3 278,5 mii MWh în sumă de 4 001 499,9 mii lei. La prețuri reglementate, Societatea a procurat 685,8 mii MWh în sumă de 2 765 156,5 mii lei de la aproximativ 103 producători eligibili de energie electrică. Dintre aceștia, SA „Termoelectrica” a avut cea mai mare pondere, furnizând aproximativ 97% din energia achiziționată la prețuri reglementate. De menționat că, potrivit informațiilor prezentate de către SA „Energocom”, pentru toți anii auditați, Societatea a înregistrat profit net din activitatea de furnizare a energiei electrice atât la prețuri nereglementate, cât și la prețuri reglementate.

III. SFERA ȘI ABORDAREA AUDITULUI

3.1. Mandatul legal și scopul auditului

Misiunea de audit public extern a fost efectuată în temeiul art.31 și art.32 din Legea privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi a Republicii Moldova nr.260 din 07.12.2017 și în conformitate cu Programul activității de audit al Curții de Conturi pe anul 2024²⁹, având ca scop evaluarea conformității asupra gestionării patrimoniului public și a resurselor financiare de către SA „Energocom” în anii 2021-2023, după caz, și alte perioade relevante, în raport cu prevederile cadrului normativ aplicabil.

Pentru atingerea scopului propus și reieșind din riscurile identificate, au fost determinate următoarele obiective specifice de audit:

- SA „Energocom” a asigurat respectarea cerințelor legale și a reglementărilor aplicabile în procesul de achiziționare a gazelor naturale?

²⁹ Hotărârea Curții de Conturi nr.55 din 15.12.2023 „Privind aprobarea Programului activității de audit al Curții de Conturi pe anul 2024”.

- SA „Energocom” a asigurat crearea și menținerea stocului de securitate conform cadrului normativ aplicabil?
- SA „Energocom” a asigurat formarea prețului nereglementat de vânzare a resurselor energetice în corespundere cu reglementările stabilite?
- SA „Energocom” a asigurat gestionarea creanțelor cesionate și a subvențiilor alocate în corespundere cu cerințele normative aferente?
- SA „Energocom” a asigurat înregistrarea conformă a entităților fondate, monitorizarea și raportarea corespunzătoare a activității acestora?

3.2. Abordarea auditului

Activitățile de audit au fost desfășurate în conformitate cu Cadrul Declarațiilor Profesionale ale INTOSAI, aplicat de Curtea de Conturi (ISSAI 100, ISSAI 400 și ISSAI 4000)³⁰ și cadrul de reglementare internă. Angajamentul auditului a fost cel de raportare directă³¹, oferind o asigurare limitată³².

Abordarea auditului public extern s-a bazat pe riscuri, fapt ce a presupus selectarea domeniilor de audit din cadrul SA „Energocom”, care sunt predispuse unor neconformități semnificative, acestea fiind transpuse în obiectivele specifice de audit. Prin urmare, domeniile auditate au fost evaluate în raport cu criteriile de audit extrase din prevederile cadrului normativ general, special și derogatoriu, iar procedurile de audit desfășurate și probele de audit evaluate ne permit să formulăm concluzia generală.

Probele de audit au fost colectate la fața locului, prin examinarea proceselor-verbale și deciziilor organelor de conducere, dosarelor și documentelor primare, analiza informațiilor financiare și nefinanciare, recalcularea și contrapunerea datelor, precum și prin interviuarea persoanelor responsabile din cadrul entității auditate.

Sfera și abordarea auditului, criteriile de audit, procedurile de audit aplicate la testarea riscurilor de neconformitate, precum și dimensiunea eșantionului testat se prezintă în Anexa nr. 2 la prezentul Raport de audit.

3.3. Responsabilitatea auditorului într-un audit al conformității

Responsabilitatea auditorului public constă în evaluarea conformității subiectului auditat, în raport cu prevederile cadrului normativ general, special și derogatoriu, prin obținerea probelor de audit suficiente și adecvate pentru susținerea constatărilor de audit și concluziei generale. Auditorul nu este responsabil de prevenirea faptelor de fraudă și eroare, precum și nu confirmă informațiile financiare raportate de către entitatea auditată, iar volumul gazelor naturale importate a fost considerat cel inclus în declarațiile vamale. De menționat că, în conformitate cu prevederile Legii nr. 245/2008 cu privire la secretul de stat și ale Legii nr.384/2023 privind protecția secretelor comerciale, în procesul de raportare a misiunii de audit public extern, echipa a ținut cont de normele menționate supra, dar și de acordurile de nedivulgare a clauzelor de confidențialitate stabilite în contractele de achiziționare a gazelor naturale, semnate de către SA „Energocom” și furnizorii respectivi.

³⁰ Hotărârea Curții de Conturi nr.2 din 24.01.2020 „Cu privire la Cadrul Declarațiilor Profesionale ale INTOSAI”.

³¹ În cadrul angajamentului de raportare directă, auditorul evaluează informațiile aferente subiectului auditat în raport cu criteriile relevante.

³² Asigurarea limitată presupune un volum redus de proceduri de testare și eșantioane mai mici, iar probele de audit suficiente și relevante acumulate ne permit formularea concluziei generale de audit.

Auditorul public a fost independent față de entitate și a îndeplinit responsabilitățile de etică în conformitate cu cerințele Codului etic al Curții de Conturi³³.

IV.CONSTATĂRI

4.1. OBIECTIVUL nr.1: SA „Energocom” a asigurat respectarea cerințelor legale și a reglementărilor aplicabile în procesul de achiziționare a gazelor naturale?

Deși Societatea. a realizat achiziționarea gazelor naturale în corespundere cu cerințele și regulile stabilite de către Comisia pentru Situații Excepționale, Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare și de cadrul normativ general, special și derogatoriu aferent domeniului, aceasta nu a asigurat în totalitate integritatea dosarelor de achiziționare a gazelor naturale, ceea ce nu contribuie la asigurarea trasabilității și controlului asupra fiecărei tranzacții realizate în acest proces. La fel, entitatea nu a evaluat stocurile de gaze naturale la valoarea justă, fapt ce poate afecta transparența raportării financiare. Carențele admise denotă necesitatea fortificării controlului intern managerial în aspectul gestionării riscurilor de neconformitate, pentru asigurarea transparenței proceselor de inițiere, evaluare, atribuire și realizare a achizițiilor de gaze naturale.

4.1.1. *Deși SA „Energocom” a respectat reglementările aferente achizițiilor de gaze naturale, sunt necesare măsuri pentru gestionarea riscurilor de neconformitate și consolidarea controlului intern.*

În perioada 25-29.10.2021, conform cerințelor din dispoziția CSE nr.1 din 22 octombrie 2021, pentru asigurarea deficitului de gaze naturale, grupul de lucru al SA „Energocom”, asistat de grupul de monitorizare și expertul delegat al UE din partea Guvernului Republicii Moldova, au reușit să desfășoare cinci licitații, fiind achiziționate circa 17 124,8 mii m³ de gaze naturale de la 5 furnizori internaționali în sumă totală de 261 194,9 mii lei, inclusiv taxe vamale și broker. Suplimentar, în perioada auditată, SA „Energocom” a procurat gaze naturale în volum de circa 54 697,9 mii m³ și 2 049,7 mii MWh (Secret de stat) de gaze naturale în sumă totală de 4 483 844,8 mii lei, achiziționate conform cerințelor din alte dispoziții ale CSE, 6 266,7 mii MWh în sumă totală de cca 8 045 936,9 mii lei din creditul oferit de către BERD și circa 3 632,7 mii MWh în sumă totală de 2 993 940,4 mii lei din sursele rămase în gestiunea SA „Energocom”.

Concluzii sistematizate aferente eșantionului de contracte analizate privind procurarea gazelor naturale se prezintă în continuare:

• SA „Energocom” nu a asigurat integritatea dosarelor aferente procedurilor de achiziții ale gazelor naturale.

Conform atribuțiilor delegate³⁴, societatea era responsabilă de asigurarea trasabilității tuturor informațiilor și a corespondenței efectuate în procesul de procurare a gazelor naturale efectuate în perioada stării de urgență, precum și de informarea constantă a grupului de monitorizare despre procesul de achiziție, ofertele recepționate și ofertele selectate.

Ca urmare a evaluărilor efectuate, se relevă că, din cele 5 (cinci) proceduri de achiziție a gazelor naturale efectuate prin intermediul grupului de lucru în scopul realizării cerințelor din Dispoziția CSE nr.1, echipei de audit i-au fost prezentate 4 dosare. Astfel, au fost prezentate dosarele aferente

³³ Hotărârea Curții de Conturi nr.20 din 17.05.2024 „Cu privire la aprobarea Codului etic al Curții de Conturi”.

³⁴ Dispoziția CSE nr. 1 din 22.10.2021, Anexa nr.1 pct.5 și 6.

licitațiilor din 26, 27, 28 și 29 octombrie 2021, iar pentru procedura de achiziție din 25 octombrie 2021 entitatea nu avea întocmit dosarul respectiv.

Conform explicațiilor reprezentantului Direcției juridice a Societății (fost secretar al grupului de lucru), membrii grupului de lucru, la încetarea raporturilor de muncă nu au predat toate dosarele de achiziții ale gazelor naturale și nu au fost întocmite corespunzător procesele-verbale de primire-predare a documentelor. Totodată, la solicitarea echipei de audit, au fost prezentate copii, corespondențe din poșta electronică și alte informații aferente dosarului lipsă, dar și unele invoice-uri, precum și unele acte de predare-primire din alte două dosare de achiziții.

În contextul celor expuse, se subliniază necesitatea de a reglementa și a implementa un mecanism de predare-primire și arhivare a documentelor aferente procesului de achiziție a gazelor naturale, inclusiv cu stabilirea responsabilităților în Fișa postului a persoanei desemnate, ceea ce ar asigura transparența proceselor de inițiere, evaluare, atribuire și realizare a achizițiilor de gaze naturale.

- ***Grupul de lucru a aplicat criteriile de eligibilitate pentru calificarea ofertanților și selectarea companiilor câștigătoare.***

Potrivit prevederilor Dispoziției CSE nr.1 din 22 octombrie 2021³⁵, grupul de lucru urma să aplice criteriile de eligibilitate pentru calificarea ofertanților și să verifice actele care confirmă criteriile de eligibilitate, precum și să excludă din concurs ofertele care nu corespund criteriilor de eligibilitate sau dacă nu au primit documentele confirmative. Companiile ofertante urmau să³⁶: i) dețină licențe în cel puțin un stat membru al Uniunii Europene/Comunității Energetice, și ii) să demonstreze faptul că în anul 2020 au tranzacționat mai mult de 0,3 miliarde m³ de gaze naturale.

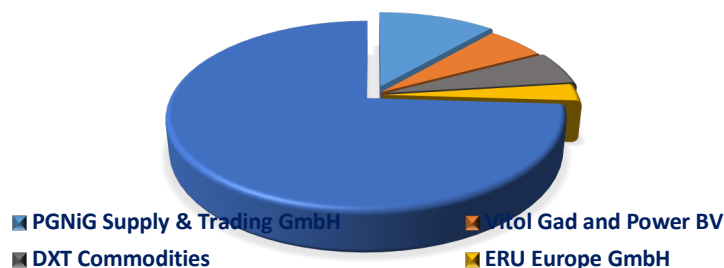
Potrivit informațiilor din Procesele-verbale ale ședințelor Grupului de lucru, se relevă că lista companiilor europene care au participat la procedura de achiziție a fost perfectată cu suportul expertului UE inclus în GL în calitate de participant, având aceleași drepturi ca și membrii Grupului de monitorizare. De asemenea, expertul a asistat grupul de lucru la redactarea textului invitațiilor de prezentare a ofertelor.

Ca urmare a evaluărilor efectuate, se atestă că, din cele 5 companii care au fost câștigătoare la licitațiile de achiziție a gazelor naturale, toate au îndeplinit condițiile de eligibilitate pentru calificare. Câștigătorii licitațiilor organizate conform cerințelor CSE nr.1 se prezintă în continuare.

Figura nr.4.1.1. Câștigătorii licitațiilor organizate conform cerințelor Dispoziției CSE nr.1 din 22 octombrie 2021

³⁵ Dispoziția CSE nr. 1 din 22.10.2021.

³⁶ Pct. 2.1 și 2.2 din Anexa nr. 1 la Dispoziția CSE nr. 1 din 22.10.2021.



Sursă: Elaborat de echipa de audit conform informațiilor prezentate de SA „Energocom”.

Totodată, deși Dispoziția CSE prevedea în calitate de criterii suplimentare de selectare cel mai mic preț și ca punct/puncte de livrare și interconectare, punctele Oleksiivka (UA>MD) și Ungheni (RO>MD), se denotă că, din cele 5 proceduri menționate supra, doar în invitația de participare la licitația transmisă către traderi aferentă procedurii de achiziție din 29.10.2021 erau menționate ambele puncte de livrare a gazelor naturale. În celelalte cazuri era stipulat doar punctul de livrare Oleksiivka (UA>MD). În procesele-verbale ale grupului de lucru se menționează că, la acel moment, Societatea avea semnat doar contract de transportare cu compania care administrează conducta prin punctul de intrare Oleksiivka (UA>MD), iar prin punctul de intrare Ungheni (RO>MD) nu avea contract semnat cu compania de transport care administrează conducta respectivă. Această situație nu a asigurat respectarea pe deplin a cerințelor dispoziției CSE privind punctele de livrare și interconectare a gazelor naturale și a condus la încheierea contractelor de achiziție cu alte specificații privind livrarea gazelor naturale. Cu referire la respectarea criteriului de selectare a ofertei câștigătoare³⁷ (cel mai mic preț), auditul relevă că grupul de lucru, după procedura de calificare a ofertelor, a ținut cont de criteriul respectiv la desemnarea ofertei câștigătoare.

• Grupul de monitorizare a asistat procedurile de achiziții ale gazelor naturale realizate de către SA „Energocom”, oferind consultanță fără a influența deciziile aferente.

Grupul de monitorizare a fost creat conform Dispoziției CSE³⁸ în vederea supravegherii procesului de achiziții a gazelor naturale, fiind constituit din reprezentanți ai următoarelor instituții ale statului:

- i) Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale - 1 persoană (președinte);
- ii) Ministerul Justiției - 1 persoană;
- iii) Ministerul Finanțelor - 1 persoană;
- iv) Serviciul de Informații și Securitate - 1 persoană;
- v) Procuratura Anticorupție - 1 persoană;
- vi) Cabinetul Prim-ministrului - 1 persoană;
- vii) Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor - 1 persoană.

Instituțiile menționate urmau să desemneze imediat persoanele în Grupul de lucru de monitorizare, cu informarea Președintelui grupului de monitorizare. De asemenea, potrivit Dispoziției, grupul de monitorizare urma să primească informări regulate de la SA „Energocom” cu privire la procesul și deciziile de achiziție.

³⁷ Pct. 4 din Anexa nr. 1 la Dispoziția CSE nr.1 din 22.10.2021.

³⁸ pct. 1 a Dispoziția CSE nr. 1 din 22 octombrie 2021

Deși Dispoziția CSE nominalizată nu definește expres atribuțiile membrilor grupului de monitorizare ce țin de supravegherea procedurii de achiziții ale gazelor naturale desfășurate de SA „Energocom”, aceștia participau în cadrul ședințelor grupului de lucru pentru achiziția gazelor naturale, având statut de observatori și misiunea de a monitoriza procesul de achiziție și de a supraveghea desfășurarea acestuia, cu dreptul de a adresa întrebări, de a solicita informații relevante și de a concretiza anumite detalii referitoare la procedură (ofertă, cantitate, perioada de furnizare etc.).

De menționat că membrii grupului de lucru pentru achiziția gazelor naturale, după examinarea ofertelor recepționate în cadrul ședințelor, solicitau de la membrii grupului de monitorizare expunerea obiecțiilor sau a sugestiilor referitor la ofertele prezentate și procedura de derulare a licitației, pentru a evita admiterea neconformităților la luarea deciziilor în procesul de achiziții. Astfel, membrii grupului de monitorizare, neavând dreptul la vot, au oferit doar suport de consultanță și nu au influențat deciziile luate în procesul de achiziții.

• Gazele naturale au fost achiziționate și stocate în corelare cu scopul prestabilit prin dispozițiile CSE.

Conform Dispozițiilor CSE nr.22 din 23.05.2022; nr.35 din 29.08.2022; nr.37 din 15.09.2022; nr.38 din 29.09.2022; nr.46A din 11.11.2022 și nr. 57A din 19.01.2023, în vederea sporirii securității energetice prin diversificarea surselor de aprovizionare cu gaze naturale a Republicii Moldova, prin derogare de la Legea nr.74/2020 privind achizițiile în sectoarele energiei, apei, transporturilor și serviciilor poștale, SA „Energocom” a fost împuternicită să procure gaze naturale la prețuri și de la furnizori prestabiliți. De menționat că, în cazul Dispozițiilor CSE nr.46A din 11.11.2022 și nr.57A din 19.01.2023, au fost stabilite prețurile de achiziție în timp ce numele furnizorului nu a fost public (secret de stat). Informații relevante privind achizițiile de gaze naturale realizate conform cerințelor din Dispozițiile CSE nr.22/2022; nr.35/2022; nr.37/2022; nr.38/2022; nr.46A/2022 și nr.57A/2023 se prezintă în continuare.

Tabelul nr.4.1.2. Informații privind achizițiile realizate conform Dispozițiilor CSE nr.22/2022; nr.35/2022; nr.37/2022; nr.38/2022; nr.46A/2022 și nr.57A/2023

Nr. crt.	Dispoziția CSE (nr./data)	Furnizorul	Preț valută/ 1000 m ³	Preț,	Cantitatea,	Suma, mii lei
				MDL/1000 m ³	m ³	
1	Dispoziția CSE nr. 22 din 23.05.2022	SA "Moldovagaz"		10 222,80	24 500 000	250 458,60
2	Dispoziția CSE nr. 35 din 29.08.2022	SA "Moldovagaz"	1 458,92 dolari SUA	28 313,60	5 000 000	141 568,02
3	Dispoziția CSE nr. 35 din 29.08.2022	SA "Moldovagaz"	1 881,0 dolari SUA	36 519,97	5 000 000	182 599,85
4	Dispoziția CSE nr. 37 din 15.09.2022	SA "Moldovagaz"	1 882,78 dolari SUA	36 566,61	5 000 000	182 833,04
5	Dispoziția CSE nr. 38 din 29.09.2022	SA "Moldovagaz"	1 882,78 dolari SUA	36 879,71	10 000 000	368 797,14
6	Dispoziția CSE nr. 38 din 29.09.2022	SA "Moldovagaz"	1 058,11 dolari SUA	19 965,65	5 197 870	103 778,83
7	Dispoziția CSE nr. 46A din 11.11.2022	(secret de stat)	85 EURO/MWh			2 586 152,47
8	Dispoziția CSE nr. 57A din 19.01.2023	(secret de stat)	60 EURO/MWh			667 656,85

	TOTAL:	54 697 870	4 483 844,80
--	---------------	-------------------	---------------------

Sursă: Elaborat de audit conform informațiilor prezentate de către SA „Energocom” în baza cerințelor Dispozițiilor CSE și datelor din sistemul informațional contabil.

Ca urmare a verificărilor de audit realizate, se atestă că cerințele stabilite de CSE aferente procesului de achiziționare a gazelor naturale au fost respectate, cu unele rezerve.

Astfel, în cazul Dispoziției nr.46A din 11.11.2022, nu a fost respectată condiția de achiziționare a gazelor naturale prin intermediul unui contract de tip EFET, fiind încheiat un contract de tip LFC (long form confirmation). În cazul Dispoziției nr.57A din 19.01.2023, nu a fost respectată valoarea totală a achiziției de gaze naturale care era stabilită în mărime de până la 40 000,0 mii Euro, inclusiv costurile de stocare, transport și orice alte taxe și impozite. Valoarea totală a achizițiilor efectuate conform acestei Dispoziții a însumat cca 40 243,2 mii Euro. De menționat că auditul a întâmpinat dificultăți în procesul de suprapunere a informațiilor aferente cheltuielilor de transport din evidența contabilă cu cele prezentate de către serviciul trading, acestea nefiind corelate între ele. Astfel, în condițiile în care o cantitate contractată de gaze naturale este livrată prin mai multe puncte de interconectare (din mai multe țări), iar fiecare operator de transport operează pentru reguli diferite la rezervarea de capacități și de facturare la transportare, nu este posibilă o repartizare exhaustivă a cheltuielilor respective pe fiecare contract în parte. Acest fapt indică necesitatea instituirii unor activități interne eficiente și/sau a unui sistem informațional care ar integra și ar consolida aceste informații.

Totodată, din cantitatea de 2 049,7 mii MWh în sumă de 3 253 809,32 mii lei, procurată în perioada noiembrie 2022 - februarie 2023 conform acestor 2 Dispoziții, la data de 31.12.2023, SA „Energocom” deținea stocuri de gaze naturale în cantitate totală de cca 509,08 mii MWh, sau circa 47 458,8 mii m³ în sumă totală de cca 716 785,4 mii lei, cheltuielile de stocare fiind în sumă de cca 5 283,5 mii lei. Prin urmare, măsurile și acțiunile adoptate de Societate privind stocarea gazelor naturale au fost în corespundere cu dispozițiile CSE, asigurându-se o diversificare a surselor de energie, reducerea vulnerabilităților externe și aprovizionarea stabilă, sigură și continuă, pe o perioadă anumită de timp, cu gaze naturale a Republicii Moldova, protejând astfel sistemul energetic intern și interesele economice și sociale ale țării.

• ***La achiziționarea gazelor naturale s-a ținut cont de mai mulți factori care au tangență cu prețul la gazele naturale.***

Prețul de referință este un indicator utilizat pe piețele financiare sau de mărfuri pentru a stabili valoarea unui activ sau produs într-o anumită piață. În cazul gazelor naturale, prețul de referință este utilizat pentru:

- i) compararea prețurilor regionale și globale;
- ii) fundamentarea contractelor de achiziție;
- iii) estimarea valorii de piață pentru produsele energetice.

Astfel, prețul de referință este determinat de un hub principal sau de o bursă, care reflectă cererea și oferta la un moment dat. Acest preț servește drept etalon în tranzacțiile internaționale sau regionale.

De menționat că, **TTF** (Title Transfer Facility) este bursa de gaze naturale din Olanda și unul dintre cele mai importante hub-uri de gaze naturale din Europa. Motivele pentru care TTF este considerat un preț de referință sunt următoarele:

- i) *volum mare de tranzacționare* – TTF este una dintre cele mai lichide burse din Europa, ceea ce o face un indicator reprezentativ pentru dinamica pieței;
- ii) *accesibilitate internațională* – este folosită pe scară largă de traderi, furnizori și consumatori din întreaga Europă;
- iii) *transparență* – tranzacțiile de pe TTF sunt publice, iar prețurile sunt stabilite pe baza cererii și ofertei, fără intervenții politice directe;
- iv) *conexiune cu piețele globale* – TTF este influențată de dinamica globală a gazelor naturale, inclusiv de LNG (gaze naturale lichefiate), devenind astfel un indicator pentru tendințele internaționale.

Conform explicațiilor oferite de către responsabili din cadrul Societății, Republica Moldova nu poate achiziționa gaze naturale direct de pe TTF, deoarece nu are conexiuni directe cu hub-uri din nord-vestul Europei, ceea ce implică utilizarea infrastructurii din alte țări și costuri ridicate de transport. Fiecare interconector prin care gazul tranzitează, adaugă tarife suplimentare, iar aceste costuri fac prețul final al gazelor mult mai mare decât cel de pe TTF. Totodată, prețurile de pe TTF sunt volatile, iar achizițiile directe expun Republica Moldova la riscuri financiare considerabile. Astfel, în contextul activităților sale legale, Societatea a achiziționat gaze naturale, în perioada 2021-2023, de pe piețele din sud-estul Europei (Bulgaria, România, Ucraina), la prețuri care diferă de cele de referință TTF. De menționat că SA „Energocom” periodic publică pe pagina sa web unele analize aferente prețurilor TTF în raport cu cele achiziționate de facto³⁹. Potrivit explicațiilor SA „Energocom”, această diferență/majorare de preț a fost condiționată de următorii indicatori:

- i) *producția internă* – România este un producător important de gaze naturale, ceea ce îi permite să ofere prețuri mai competitive față de TTF. Ucraina, la fel, are o producție internă semnificativă de gaze naturale, dar aceasta nu acoperă integral cererea internă, necesitând importuri. Dependența de importuri influențează prețurile locale, mai ales în perioadele de consum de vârf. Bulgaria, pe de altă parte, este mai dependentă de importuri, dar beneficiază de conexiuni regionale cu prețuri mai reduse la gaze naturale (Grecia și Turcia) și contracte pe termen lung;
- ii) *lipsa infrastructurii directe către TTF* – gazele naturale din Olanda nu pot fi transportate direct către sud-estul Europei fără costuri semnificative de transport și tranzit (9 operatori de transport);
- iii) *contractele bilaterale și piețele locale* – prețurile din sud-estul Europei sunt adesea influențate de contractele bilaterale cu producătorii locali sau cu furnizorii din regiune, care nu reflectă fluctuațiile zilnice de pe TTF.

Totodată, SA „Energocom” a explicat că diferențele de preț între TTF și piețele din sud-estul Europei sunt generate și de alți factori, precum:

- iv) *costurile logistice și tarifele de tranzit* – transportul gazelor din nord-vestul Europei către sud-est implică taxe suplimentare pe fiecare tronson de infrastructură;

³⁹ <https://energocom.md/energocom-a-facut-publice-tranzactiile-de-gaze-naturale-raalizate-in-ultimul-an/>;
<https://energocom.md/achizitiile-gaze-naturale-facute-egc-pentru-sezonul-2023-2024/>

- v) *specificațiile piețelor regionale* – România, Ucraina și Bulgaria au prețuri care reflectă echilibrul lor intern de cerere și ofertă, diferit de cel al TTF. În plus, prețul gazelor este influențat de reglementările naționale și de intervenție ale statului în anumite segmente ale pieței;
- vi) *factori sezonieri* – de exemplu, România este un exportator net de gaze vara și importator iarna, iar acest ciclu influențează diferențele de preț față de TTF; influența piețelor adiacente – Ucraina este puternic interconectată cu piețele din Ungaria, Slovacia și Polonia prin infrastructura de transport al gazelor, iar importurile sale de gaze din Europa se realizează în principal prin aceste țări. Până la oprirea tranzitului de gaze rusești prin Ucraina, fluxurile de gaze din Rusia către Europa prin Ucraina influențau și formarea prețurilor pe piața ucraineană, deoarece o parte din gazele care tranzitau țara puteau fi achiziționate și utilizate intern. Datorită acestor interconectări, prețurile din Ucraina reflectau adesea evoluțiile de pe piața din Slovacia, Ungaria și Polonia și uneori erau sub cotațiile TTF, mai ales când oferta de gaze era suficientă în regiune. Din februarie 2022, interzicerea exporturilor și dependența de stocare au dus la creșterea costurilor, afectând competitivitatea gazului ucrainean pe piețele externe.

În acest context, literatura de specialitate notifică că prețul corect este prețul la care oferta și cererea se întâlnesc, adică punctul de echilibru pe piață, acesta nefiind un preț arbitrar, ci rezultatul din interacțiunea directă dintre părțile implicate în piață, reflectând valoarea pe care vânzătorul (oferta) oferă produsul la un preț care acoperă costurile de producție, transport, alte cheltuieli și include un profit, iar cumpărătorul (cererea) este dispus să o plătească la un preț care reflectă beneficiile sau utilitatea produsului pentru el. Cu alte cuvinte, prețul corect este, în esență, prețul care reflectă echilibrul natural dintre oferta și cererea de pe piață. Este acel preț pe care vânzătorul îl consideră suficient pentru a-și acoperi costurile și a obține profit, iar cumpărătorul îl consideră acceptabil pentru beneficiile pe care le primește. Acest concept este fundamental pentru funcționarea eficientă a piețelor libere, inclusiv în sectorul gazelor naturale.

Prin urmare, testele de audit efectuate asupra procesului de achiziții de gaze naturale relevă că, cu excepția situațiilor reglementate prin dispozițiile CSE, Societatea a utilizat două mecanisme principale pentru achiziții:

organizarea de licitații – a utilizat licitațiile ca metodă de achiziție atunci când condițiile pieței sau specificul tranzacției au impus acest lucru, respectând principiile de acces deschis, transparență procedurală și optimizarea costurilor;

tranzacționarea pe burse și platforme de tranzacționare – participă activ pe piețele organizate (*burse de gaze și platforme de tranzacționare*), unde prețurile sunt stabilite în mod transparent, prin mecanisme de cerere și ofertă, asigurându-se astfel egalitatea de șanse pentru toți participanții la piață, acces la prețuri competitive și aliniate la dinamica pieței internaționale, precum și trasabilitate și control asupra fiecărei tranzacții, oferind încredere tuturor părților implicate.

• ***Împrumutul contractat de la Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare a fost utilizat conform cerințelor și regulilor stabilite de către aceasta.***

În scopul asigurării securității energetice a Republicii Moldova prin diversificarea surselor de aprovizionare cu gaze naturale, în conformitate cu prevederile cadrului normativ⁴⁰, a fost negociat și semnat Acordul de Împrumut cu BERD în vederea realizării proiectului „Securitatea furnizării gazelor

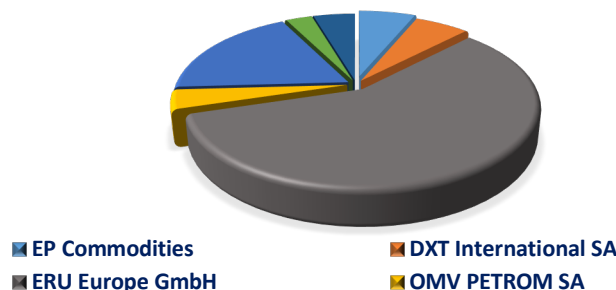
⁴⁰ Legea nr. 206/2022 pentru ratificarea Acordului de împrumut dintre Republica Moldova și Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare în vederea realizării proiectului „Securitatea furnizării gazelor naturale”.

naturale”. Creditul BERD avea o valoare totală de 300 milioane euro, divizat în tranșa de diversificare în valoare de 100 milioane euro (rambursare anuală: 35% la 01.05 și restul la 01.07) și tranșa de urgență, de 200 milioane euro (rambursare anuală: 35% la 01.08 și restul la 01.10). Sumele rambursate anual puteau fi re-împrumutate în anii 2023 și 2024, la discreția BERD, printr-o cerere scrisă. Condițiile financiare pentru creditul acordat constituie: comision unic în valoare de 1% din suma principală; rată de dobândă EURIBOR 6 luni + 1% marjă și comisionul de angajament în valoare de 0,5% anual din suma nedeversată (plătibil la 01.05 și 01.07 pentru tranșa de diversificare și la 01.08 și 01.10 pentru tranșa de urgență). Dobânda și comisioanele achitate BERD în perioada auditată constituie 228 166,0 mii lei (dobânda 170 492,9 mii lei și comisionul achitat la acordare 57 673,1 mii lei).

În perioada auditată, din împrumutul BERD au fost achiziționate 6 266,7 mii MWh de gaze naturale în sumă totală de 8 045 936,9 mii lei. Aceste achiziții au fost organizate prin licitații deschise de grupul de lucru al SA „Energocom” în coordonare cu experții BERD.

Câștigătorii licitațiilor privind achizițiile de gaze naturale realizate conform cerințelor BERD se prezintă în continuare.

Figura nr. 4.1.3. Câștigătorii licitațiilor privind achizițiile de gaze naturale realizate conform cerințelor BERD



Sursă: Elaborată de audit în baza informațiilor prezentate de către SA „Energocom”.

Ca urmare a testelor de audit efectuate asupra unui eșantion prestabilit, nu au fost depistate neconformități în procesul de achiziționare a gazelor naturale conform cerințelor și regulilor stabilite de către BERD.

De menționat că extrasul de cont al Proiectului „Securitatea furnizării gazelor naturale”, finanțat de BERD, care cuprinde tranzacțiile pentru perioada 12 iulie 2022 – 31 decembrie 2023 și soldurile la situațiile din 31 decembrie 2022 și 31 decembrie 2023, au fost auditate de către auditorul independent, fiind oferită o opinie fără rezerve în acest sens.

În contextul celor expuse, se relevă că împrumutul BERD a oferit resurse financiare necesare imediate pentru diversificarea surselor de gaze naturale și asigurarea securității energetice a țării. Totodată, în condițiile pe termen lung, este necesară o gestionare riguroasă a obligațiilor financiare, pentru a minimiza impactul asupra situației economice a Societății.

• SA „Energocom” nu are descrise, în politicile sale contabile, principiile de înregistrare în evidența contabilă a importului de gaze naturale.

Reflectarea în evidența contabilă a tranzacțiilor de import al gazelor naturale este efectuată în baza documentelor primare (invoice), dateate cu ultima zi a lunii facturate privind furnizarea gazelor naturale în perioada de gestiune, emise de către partenerii nerezidenți. Totodată, în conformitate cu prevederile art. 12 alin. (3) din Legea contabilității și raportării financiare nr. 287 din 15.12.2017, pentru operațiunile ce au un caracter internațional, drept documente primare sunt documentele aplicate în practica internațională.

Având în vedere specificul activității de furnizare a gazelor naturale, dar și aplicarea prevederilor IFRS 2 Stocuri, recunoașterea stocurilor se face atunci când există probabilitatea că beneficiile economice viitoare asociate cu stocurile să fie realizate de către entitate, iar costul stocurilor să poată fi evaluat cu o mare certitudine. Astfel, reieșind din prevederile specificate, SA „Energocom” înregistrează achiziția și livrarea gazelor naturale cu ultima zi a lunii, aplicând cursul stabilit de Banca Națională a Moldovei la data respectivă.

Conform art. 176 alin. (3) al Codului vamal al RM nr. 1149 din 20.07.2000, în vigoare pentru perioada auditării, termenul de declarare a gazului natural transportat prin conducte sau instalații fixe era până la data de 20 a lunii imediat următoare celei de gestiune. Prin urmare, la data depunerii declarațiilor vamale se indica valoarea în vamă a bunurilor, determinată în conformitate cu legislația vamală, care se aplică la calcularea drepturilor de import.

Totodată, pentru respectarea art. 102 alin. (1) din Codul fiscal, care prevede că se permite deducerea sumei TVA la mărfurile importate, procurate de către subiecții impozabili pentru efectuarea livrărilor impozabile în procesul desfășurării activității de întreprinzător numai în cazul achitării TVA, entitatea înregistra suma taxei achitate în procesul vămuirii ca fiind trecută în cont.

Verificările de audit asupra unui eșantion selectat relevă că importul de gaze, în unele cazuri, a fost reflectat în evidența contabilă a SA „Energocom” conform datelor invoice-urilor vânzătorului, iar în alte cazuri – conform datelor de livrare din actele de predare-primire. Totodată, declararea valorii în vamă a gazelor importate s-a efectuat până la data de 20 a lunii imediat următoare celei de gestiune, iar conversia din valută străină (dolar SUA), potrivit art.127 din Codul vamal, s-a aplicat conform cursului oficial al leului moldovenesc stabilit de Banca Națională a Moldovei la data apariției obligației vamale. Prin urmare, la înregistrarea importului de gaze naturale, unul din factorii care influențează asupra impozitelor colectate în buget este volatilitatea cursului valutar.

Ținând cont de specificul neordinar al activității Societății, auditul atestă că aceasta nu a respectat prevederile Legii contabilității și raportării financiare⁴¹ ce țin de elaborarea și aprobarea procedurilor interne privind contabilitatea de gestiune, inclusiv nu a elaborat și descris politici separate privind înregistrarea importurilor de gaze naturale, ceea ce poate afecta calitatea informațiilor financiare raportate.

Notă: Pe parcursul misiunii de audit, Societatea a stabilit în Politica de contabilitate pentru anul 2024 criterii privind reflectarea în evidența contabilă a tranzacțiilor de import de energie electrică și de gaze naturale.

4.1.2. Stocurile de gaze naturale nu au fost evaluate la valoarea justă, fiind afectată corectitudinea situațiilor financiare ale Societății.

⁴¹ Art.18 din Legea contabilității și raportării financiare nr.287/2017.

Un contract de vânzare-cumpărare a unui element nefinanciar care poate fi decontat net în numerar, într-un alt instrument financiar sau prin schimbul de instrumente financiare, ca și cum contractul ar fi un instrument financiar, poate fi desemnat irevocabil ca fiind evaluat la valoarea justă prin profit sau pierdere, chiar dacă a fost încheiat în scopul obținerii sau furnizării unui element nefinanciar în conformitate cu dispozițiile de cumpărare, vânzare sau utilizare preconizate ale entității. Această desemnare este valabilă doar la inițierea contractului și doar dacă elimină sau reduce semnificativ o inconsecvență în recunoaștere (denumită uneori „necorelare contabilă”), care altfel ar apărea ca rezultat al nerecunoașterii contractului, deoarece acesta este exclus din domeniul de aplicare al prezentului standard⁴².

La 31.12.2023, SA „Energocom” deținea stocuri de gaze naturale în cantitate de 4 262,88 mii MWh, sau circa 392,84 mii m³ cu valoarea de 3 588 263,35 mii lei. De menționat că „Energocom” a aplicat scutirea pentru uz propriu în cazul contractelor sale de cumpărare și vânzare de gaze naturale conform prevederilor IFRS 9 și a evaluat stocurile de gaze doar la cost. Cu toate acestea, modelul de afaceri al Societății și structura pieței în ceea ce privește contractele de cumpărare și de vânzare de gaze naturale indică faptul că Societatea acționează ca un intermediar pe piața angro de gaze naturale, cu contracte încheiate cu scopul de a genera o marjă de dealer. Acest fapt a fost menționat și în baza pentru opinia cu rezerve a companiei care a auditat entitatea în perioada 2022–2023 și a semnalat că Societatea este expusă riscurilor de preț și de volum în legătură cu aceste contracte și stocuri.

Conform explicațiilor SA „Energocom”, evaluarea stocurilor de gaze conform IAS 32 „Instrumente financiare” și IFRS 9 nu a fost implementată, deoarece nu există un preț de referință în regiune care să fie utilizat drept reper. În plus, compania de audit a recomandat recunoașterea activelor la valoarea justă, prin aplicarea unui discount sau a unei majorări, însă nu a identificat un preț de piață relevant sau un evaluator calificat în domeniu.

Prin urmare, în condițiile în care contractele de cumpărare și vânzare de gaze se încadrează în domeniul de aplicare al IFRS 9, acestea trebuie contabilizate ca instrumente derivate bazate pe mărfuri, iar stocurile trebuie evaluate la valoarea justă, mai puțin la costurile de vânzare. Lipsa unei astfel de evaluări derivă din situațiile în care, sub influența diferitor factori economici obiectivi, valoarea contractelor înregistrată în bilanț poate deveni necorespunzătoare realității de pe piață, fiind astfel afectată transparența raportării financiare, precum și eficiența luării deciziilor de rigoare, iar utilizatorii situațiilor financiare pot fi lipsiți de informații relevante și utile pentru evaluarea valorii, plasării în timp și certitudinii fluxurilor de trezorerie viitoare ale Societății.

4.2. OBIECTIVUL nr.2: SA „Energocom” a asigurat crearea și menținerea stocului de securitate de gaze naturale conform cadrului normativ aplicabil?

În perioada auditată, pentru asigurarea securității aprovizionării cu gaze naturale, SA „Energocom” a creat și a menținut volumul stocului de securitate de gaze naturale determinat de prevederile legale. Totodată, Curtea de Conturi atrage atenția asupra riscului de nerecuperare a costurilor de creare și menținere a stocului de securitate de gaze naturale de la furnizorii de pe piața cu amănuntul din cauza unor litigii aflate în examinare pe marginea contribuțiilor financiare aferente, stabilite de către Regulator, ceea ce impune aplicarea acțiunilor de rigoare ale tuturor părților implicate

⁴² Pct.2.5. din Standardul Internațional de Raportare Financiară 9 „Instrumente financiare”.

în acest proces, pentru a nu afecta stabilitatea financiară a Societății. La fel, se relevă că evidența contabilă a stocului de securitate de gaze naturale în valoare de 541 357,7 mii lei, precum și gestionarea acestuia în condițiile sistării stării de urgență sunt efectuate în lipsa anumitor reglementări, fapt ce indică posibile riscuri asupra integrității cantitative și calitative a acestuia, ceea ce, în situații de urgență, poate condiționa dificultăți în procesul decizional.

4.2.1. Stocul de securitate de gaze naturale a fost creat și menținut în corespundere cu cadrul normativ aplicabil, iar evidența contabilă a acestuia se ține doar cantitativ, la un cont extrabilanțier.

• ***Societatea a asigurat crearea și menținerea cantitativă a stocului de securitate de gaze naturale în corespundere cu prevederile legale.***

În conformitate cu prevederile legale⁴³, pentru asigurarea securității aprovizionării cu gaze naturale, SA „Energocom” a fost obligată să creeze și să mențină stocuri de securitate și să le pună la dispoziție instituțiilor statului, total sau parțial, doar în baza deciziei Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova, în cazul constatării situației de alertă sau de urgență în conformitate cu Regulamentul privind situațiile excepționale în sectorul gazelor naturale sau în cazul declarării stării de urgență de către Parlament. Stocurile de securitate se constituie în cantitate egală cu consumul de gaze naturale pe parcursul a cel puțin 10 zile de consum, o zi de consum fiind echivalentă consumului zilnic mediu pentru perioada de iarnă calendaristică precedentă.

În urma evaluărilor efectuate, se atestă că, în anul 2022, SA „Energocom” a stocat în acest sens gaze naturale în cantitate de 22,8 mil. m³, costul acestora fiind aprobat de către ANRE la data de 27.10.2023 în sumă de 375 704,9 mii lei. Ulterior, în anul 2023, stocurile de gaze naturale au fost suplimentate cu 22,8 mil. m³ în sumă de 165 652,8 mii lei. Astfel, la finele anului 2023, Republica Moldova deținea un stoc de securitate de 45,6 mil. m³, cu un cost estimat și aprobat de către ANRE de 541 357,7 mii lei. În anul 2024 acest stoc a fost suplinit până la 47,1 mil. m³. Informații privind crearea stocului de securitate se prezintă în continuare.

Tabelul nr. 4.2.1. Informații privind crearea și menținerea stocului de securitate

Nr.crt.	Crearea stocului de securitate de gaze naturale al RM	2022	2023	2024
1	Guvernul: stabilirea cantităților minime de gaze naturale pentru crearea stocurilor de securitate, cumulativ (mil. m ³)	22,8 ⁴⁴	45,6 ⁴⁵	47,1 ⁴⁶
2	ANRE: elaborarea metodei de determinare a mărimii contribuțiilor financiare achitate de furnizorii de pe piața cu amănuntul a gazelor naturale pentru acoperirea costurilor stocurilor de securitate de gaze naturale ⁴⁷			
	Stabilirea costului stocurilor de securitate, cumulativ (mii.lei)	375 704,9 ⁴⁸	541 357,7 ⁴⁹	

Sursă: Elaborată de audit în baza cadrului normativ în vigoare.

⁴³ Art.108¹ din Legea nr.108/2016 cu privire la gazele naturale.

⁴⁴ Hotărârea Guvernului nr. 668/2022 cu privire la crearea și menținerea stocurilor de securitate de gaze naturale.

⁴⁵ Hotărârea Guvernului nr. 331 din 31.05.2023 pentru modificarea punctului 6 din Hotărârea Guvernului nr. 668/2022 cu privire la crearea și menținerea stocurilor de securitate de gaze naturale, pct.1.

⁴⁶ Hotărârea Guvernului nr. 364 din 29.05.24 pentru modificarea punctului 6 din Hotărârea Guvernului nr. 668/2022 cu privire la crearea și menținerea stocurilor de securitate de gaze naturale, pct.2.

⁴⁷ Hotărârea Consiliului de administrație al ANRE nr. 277 din 19.05.2023.

⁴⁸ Hotărârea ANRE nr.649 din 27.10.2023 privind aprobarea contribuțiilor financiare lunare pentru costurile de securitate din anul 2022.

⁴⁹ Hotărârea ANRE nr.251 din 16.04.2024 privind aprobarea contribuțiilor financiare lunare pentru costurile de securitate din anul 2023.

Se relevă că, la 31.12.2023, Republica Moldova deținea un stoc de securitate de gaze naturale în cantitate de 45,6 mil. m³. Existența stocurilor de securitate se confirmă anual prin actele de verificare, semnate de către SA „Energocom”, cu depozitele de stocare a gazelor naturale. Totodată, de menționat că, potrivit explicațiilor reprezentanților SA, în unul din depozitele de stocare, era stocată o cantitate mai mare de gaze decât cantitatea ce reprezenta stocul de securitate, iar o delimitare a stocului de securitate din depozit nu era posibilă. Cu toate acestea, se atestă că periodic erau injectate sau retrase în/din depozit gaze naturale, dar cantitatea de 22,8 mil. m³ care constituia stocul de securitate, permanent era menținută în depozit. Astfel, actul privind fluxul de gaze naturale în instalațiile de stocare a gazelor, contabilizat în contul de stocare al clienților din 10.01.2024, confirma cantitatea totală stocată de gaze naturale la sfârșitul lunii de raportare.

• ***Lipsesc reglementări clare privind evidența stocului de securitate de gaze naturale***

Se denotă că stocul de securitate este contabilizat doar cantitativ în evidența contabilă a SA „Energocom”, la conturile extrabilanțiere. De menționat că, în condițiile în care costul stocului de securitate, până în final, este inclus în prețul achitat de către consumatorii de gaze naturale, acest stoc, creat în contextul gestionării crizei energetice din Republica Moldova, reprezintă o rezervă de gaze naturale a statului. Astfel, ținerea evidenței contabile și raportarea conformă a acestuia urmează a fi reglementată corespunzător, cu nominalizarea instituției/autorității publice respective.

În acest context, se relevă că, fără o evidență și raportare conformă a stocului de securitate de gaze naturale, nu pot fi gestionate în mod oportun riscurile aferente, inclusiv identificarea, mobilizarea și utilizarea acestuia, precum și integritatea cantitativă și calitativă, ceea ce, în situații de urgență, poate condiționa dificultăți în procesul decizional.

Notă: Pe parcursul misiunii de audit Societatea a contabilizat la contul extrabilanțier valoarea stocului de securitate de gaze naturale în sumă totală de 541 357,7 mii lei. Totodată, de menționat că echipa de audit a avut ședințe de lucru cu reprezentanții SA „Energocom”, Ministerului Finanțelor, Ministerului Energiei, ANRE și ARM în urma cărora s-a convenit asupra faptului ca mecanismul de înregistrare și modalitatea de utilizare a stocului de securitate să fie reglementate de către Guvern.

4.2.2. Nerecuperarea costurilor de creare și de menținere a stocului de securitate de gaze naturale de la furnizorii de pe piața cu amănuntul poate afecta stabilitatea financiară a SA „Energocom”.

Potrivit prevederilor cadrului normativ în vigoare⁵⁰, costurile stocurilor de securitate se acoperă din contul contribuțiilor financiare achitate de furnizorii de pe piața cu amănuntul a gazelor naturale. Furnizorii de pe piața cu amănuntul a gazelor naturale vor achita SA „Energocom” contribuții financiare în mărimea și în modul stabilite de Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică⁵¹. Furnizorii de pe piața cu amănuntul a gazelor naturale recuperează cheltuielile aferente achitării contribuțiilor financiare stabilite prin prețurile de furnizare a gazelor naturale către consumatorii

⁵⁰ Pct.3 și pct.4 din Hotărârea Guvernului nr.668/2022 cu privire la crearea și menținerea stocurilor de securitate.

⁵¹ Art.108¹ alin.(5) din Legea nr.108/2016 cu privire la gazele naturale.

finali. În acest sens, la data de 19 mai 2023⁵² au fost aprobate contribuțiile financiare lunare pentru costurile stocurilor de securitate din anul 2022⁵³.

Se atestă că Societatea a creat, în termen de o lună de la data intrării în vigoare a reglementărilor menționate, un cont bancar distinct dedicat realizării obligației de creare și menținere a stocurilor de securitate și recuperării mijloacelor financiare proprii utilizate în acest scop. Contribuțiile financiare lunare pentru costurile stocurilor de securitate din anul 2022 au fost stabilite în valoare de 31.308,7 mii lei. Perioada de recuperare a acestora a fost stabilită de 12 luni, cu începere din luna noiembrie 2023. Totodată, pentru recuperarea costurilor stocurilor de securitate pentru anul 2023⁵⁴ a fost aprobată contribuția financiară lunară în mărime de 13.804,4 mii lei, cu perioada de recuperare noiembrie 2024 – octombrie 2025.

Drept urmare a evaluărilor efectuate, se denotă că nu toți furnizorii de gaze naturale de pe piața cu amănuntul își achită contribuțiile stabilite. Potrivit informațiilor din evidența contabilă a SA „Energocom”, la situația din 31 decembrie 2024 erau acumulate datorii ce țin de neachitarea contribuțiilor pentru stocul de securitate din anul 2022, în valoare de circa 22 716,4 mii lei. Ponderea de cca 99%, sau 22 519,8 mii lei, reprezintă datoria unui furnizor de gaze naturale care se află în proces de judecată cu ANRE. De menționat că, prin încheierea instanței de fond⁵⁵, s-a dispus suspendarea Hotărârii ANRE nr.649/2023 până la rămânerea definitivă a hotărârii judecătorești, iar furnizorul de gaze naturale a fost degrevat de obligația de achitare a contribuțiilor financiare respective. Argumentul privind suspendarea este axat pe faptul că executarea actului administrativ contestat ar putea prejudicia grav interesele reclamantului, prin blocarea activității acestuia și intrarea în insolabilitate. La momentul actual recursul împotriva încheierii judecătorești, declarat de către ANRE, se află pe rol la Curtea de Apel Centru. În aceste condiții, încheierea de suspendare a instanței de fond poate influența modul de recuperare a tuturor contribuțiilor financiare pentru stocul de securitate de gaze naturale, stabilind un precedent pentru alte eventuale litigii cu alți furnizori de ultimă opțiune.

Potrivit explicațiilor responsabililor din cadrul SA „Energocom”, către ANRE sunt prezentate sistematic toate informațiile aferente datoriilor privind recuperarea mijloacelor financiare utilizate pentru crearea și menținerea stocului de securitate. Se relevă că ANRE, în calitate de entitate publică autonomă cu atribuții de reglementare și monitorizare a sectoarelor în domeniul energetic, este responsabilă de monitorizarea și asigurarea realizării de către întreprinderile de gaze naturale a obligațiilor ce țin de modalitatea de achitare a contribuțiilor financiare⁵⁶. Astfel, Agenția aplică sancțiuni financiare entităților pentru crearea și menținerea stocurilor de securitate, altor întreprinderi de gaze naturale care nu îndeplinesc, îndeplinesc cu întârziere sau îndeplinesc defectuos obligațiile stabilite.

În contextul celor expuse se denotă faptul că neachitarea/tergiversarea sau eschivarea de la achitarea contribuțiilor financiare de către furnizorii de gaze naturale pune în pericol mecanismul de recuperare a costurilor pentru crearea și menținerea stocurilor de securitate. Acest lucru poate genera dificultăți financiare pentru SA „Energocom” și poate afecta capacitatea acesteia de a-și îndeplini

⁵² Hotărârea ANRE nr. 277 din 19.05.2023, Metoda de determinare a mărimii contribuțiilor financiare achitate de furnizorii de pe piața cu amănuntul a gazelor naturale pentru acoperirea costurilor stocurilor de securitate de gaze naturale.

⁵³ Hotărârea ANRE nr. 649 din 27.10.2023 privind contribuțiile financiare lunare pentru costurile stocurilor de securitate din anul 2022.

⁵⁴ Hotărârea ANRE nr. 251 din 16.04.2024 privind contribuțiile financiare lunare pentru recuperarea costurilor stocurilor de securitate de gaze naturale din anul 2023.

⁵⁵ Încheierea judecătorei Chișinău nr. 3-3270/2023 din 09.04.2024.

⁵⁶ Art. 108¹ din Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale.

obligățiile legale, iar precedentul creat de încheierea instanței în cazul litigiului aflat pe rol poate genera riscul de neconformare a mai multor furnizori în aspectul achitării contribuțiilor impuse de către cadrul normativ aplicabil.

4.3. OBIECTIVUL nr.3: SA „Energocom” a asigurat formarea prețului nereglementat de vânzare a resurselor energetice în corespundere cu reglementările stabilite?

Ținerea evidenței contabile privind cheltuielile și veniturile Societății pe centre de cost în corelare cu instituirea unei proceduri de ajustare a prețurilor la factorii obiectivi a contribuit la formarea conformă a prețului nereglementat de furnizare a energiei electrice, prin respectarea raportului cost-tarif și obținerea rezultatelor financiare pozitive. Totodată, se atestă că, din activitatea de furnizare a gazelor naturale la prețuri nereglementate au fost înregistrate pierderi din cauza aplicării prețurilor stabilite de Consiliul Societății și aprobate de către fondator, care nu corespund costurilor aferente. La baza deciziilor a stat identificarea sursei de acoperire a pierderilor prin suportul acordat în cadrul Programului norvegian Nansen, cu scopul de a nu admite ulterioara majorare a tarifului pentru consumatorii finali în contextul crizei energetice din țară.

4.3.1. Evidența contabilă a cheltuielilor și veniturilor pe centre de cost stă la baza determinării conforme a raportului cost-tarif la resursele energetice, cu impact direct asupra rezultatului financiar al Societății.

Conform prevederilor legale⁵⁷, SA „Energocom” urma să țină contabilitatea în modul și în condițiile prevăzute de actele normative și să efectueze separarea contabilității, separarea funcțională (organizațională și decizională) și separarea legală pe gen de activitate desfășurat, precum și urma să precizeze, în politicile sale de contabilitate, regulile de alocare a activelor și pasivelor, a cheltuielilor și veniturilor, precum și a pierderilor pe care le aplică la separarea contabilității pe tipuri de activitate practicate.

Evaluările de audit denotă că Societatea, în Politicile de contabilitate pentru anul 2021, nu a stipulat principiile de repartizare a cheltuielilor indirecte pe tipuri de activități practicate și nu a asigurat în totalitate contabilizarea și repartizarea cheltuielilor în evidența contabilă conform prevederilor legale nominalizate, fapt confirmat și de rezultatele controlului efectuat de către ANRE⁵⁸. Deși în Politicile de contabilitate pentru anul 2022 a fost descris principiul general de reflectare separată a cheltuielilor prin *„corelare în dependență de veniturile obținute de la furnizarea energiei electrice la prețuri nereglementate și în calitate de furnizor central de energie electrică, la prețuri reglementate”*, în fapt, repartizarea a fost efectuată doar în partea ce ține de contabilizarea costurilor vânzărilor. De asemenea, nu se regăsesc nici clauze aferente repartizării și contabilizării distincte a tranzacțiilor economice în partea ce ține de activitatea de furnizare a gazelor naturale. Se atestă că ajustările corespunzătoare au fost introduse prin anexa la politicile contabile din septembrie 2022, ca rezultat al aprobării unor reglementări interne⁵⁹ care prevăd constituirea în evidența contabilă a Societății a centrelor de cost pentru repartizarea detaliată a cheltuielilor/veniturilor pe activități

⁵⁷ Art.15 alin.(1) lit. d) și art.89 alin.(3) și alin.(5) din Legea nr.107 din 27.05.2016 cu privire la energia electrică și art.101 din Legea nr.108 din 27.05.2016 cu privire la gazele naturale.

⁵⁸ Raportul privind controlul activității licențiate desfășurate de către titularul S.A. „Energocom” în perioada 2019-2021, expediat S.A. „Energocom” prin scrisoarea nr.07-02/1814 din 03.05.2023.

⁵⁹ Pct. nr. 8 din Regulamentul cu privire la formarea prețurilor nereglementate pentru furnizarea energiei electrice din 11.07.2022 și pct. 11 din Regulamentul cu privire la formarea prețului de vânzare a gazelor naturale, din 01 decembrie 2022.

distincte și gruparea corespunzătoare a informațiilor. Pentru fiecare sursă de procurare a resurselor energetice, era necesară crearea separată a câte un centru de cost pentru cheltuielile ce sunt alocate direct în preț. De menționat că toate tranzacțiile, informațiile/datele contabilizate în evidența contabilă a Societății au fost reflectate în sistemul informațional de contabilitate conform documentelor primare prezentate. Din explicațiile persoanelor responsabile se atestă că, înregistrarea veniturilor și cheltuielilor în sistemul informațional contabil a fost reflectată pe centre de cost, dar din cauza că sistemul informațional nu avea inclusă opțiunea de a repartiza cheltuielile, aceasta s-a efectuat într-un mod mai restrâns, ținând cont de posibilitățile programului la acel moment, cu o detaliere mai amplă în fișiere Excel. Aceste cauze au stat la baza inițierii procedurii de achiziție a soft-ului nou de evidență contabilă, care a permis detalierea mai vastă a cheltuielilor și veniturilor din activitățile desfășurate, care de asemenea au fost amplificate. Prin urmare, în anul 2023 programul de contabilitate a fost îmbunătățit substanțial, astfel încât evidența veniturilor și cheltuielilor se efectuează mai amănunțit și pot fi accesate informații/date într-un format mai detaliat.

Prin urmare, monitorizarea constantă a respectării principiilor generale de evidență contabilă, precum și a altor reglementări interne aferente domeniului economico-financiar vor asigura în viitor gestionarea riscurilor de neconformitate pe aspectele de stabilitate și transparență financiară.

4.3.2. Stabilirea prețurilor nereglementate de furnizare a gazelor naturale mai mici față de costurile efective aferente, a condiționat în anul 2023 pierderi nete în sumă totală de 315 522,0 mii lei.

Conform informațiilor prezentate de către SA „Energocom”, pe parcursul anilor 2021 și 2022 Societatea a înregistrat profit net din activitatea de furnizare a gazelor naturale la prețuri nereglementate în sumă totală de 353,9 mii lei și, respectiv, de 100 741,9 mii lei, iar în anul 2023 a înregistrat pierdere netă în sumă totală de 315 522,0 mii lei din cauza aplicării prețului de vânzare redus față de costurile efective.

Prețul nereglementat de vânzare a gazelor naturale, pentru perioada 2021-2022, a fost stabilit prin Dispozițiile CSE, iar pentru anul 2023 de către fondator. Modul de organizare și desfășurare a procesului de vânzare a gazelor naturale în cadrul „Energocom” se prezintă în Anexa nr.1.8. din prezentul Raport (*Prezentarea grafică a modului de organizare și desfășurare a procedurii de vânzare a gazelor naturale în cadrul SA „Energocom”*). Prețul nereglementat de vânzare a gazelor naturale a fost calculat de către Societate în baza Regulamentului cu privire la formarea prețului nereglementat de vânzare a gazelor naturale⁶⁰ începând cu luna decembrie 2022.

Conform prevederilor Regulamentului în cauză⁶¹, în formula de calcul privind costul de vânzare a gazelor naturale se includ costurile de bază, costurile directe, costurile indirecte și marja de profit. Costurile indirecte, în afară de cheltuielile administrative, includ și cheltuielile financiare raportate la luna de calcul, care reprezintă plățile pentru deservirea conturilor, costul creditelor sau împrumuturilor primite pentru achiziționarea gazelor naturale (comisioane, dobânzi, alte plăți), comisioane bancare la transferuri, diferențele de curs valutar favorabile și cele nefavorabile. Totodată, se atenționează prin *Notă* că, pentru includerea în preț a comisiunilor și dobânzilor aferente unor credite sau împrumuturi pe termen lung se folosește metoda liniară.

⁶⁰ Regulamentul cu privire la formarea prețului nereglementat de vânzare a gazelor naturale, aprobat de SA „Energocom” la 01.12.2022.

⁶¹ Pct.6 și pct.10 din Regulamentul cu privire la formarea prețului nereglementat de vânzare a gazelor naturale, aprobat de SA „Energocom” la 01.12.2022.

Testele de audit denotă că dobânzile pentru creditele utilizate au fost incluse neuniform⁶² în cheltuielile financiare raportate la luna de calcul pentru formarea prețurilor. Conform explicațiilor responsabililor din cadrul Societății, creditul de tip revolving este reactivat anual, iar perioada sa de utilizare, după intervalul de „clean up”, este mai mică de un an. Prin urmare, dobânda și comisionul de nedebersare aferente acestui credit sunt considerate cheltuieli financiare pe termen scurt și, respectiv, nu se aliniază în totalitate la prevederile regulamentare aplicabile pentru includerea lor în prețurile nereglementate. Pentru a include cheltuielile aferente dobânzii bancare în prețurile de vânzare, a fost creat un provizion cu calcule estimative privind formula de dobândă aplicată (Euribor 6 month estimativ până la confirmarea datelor de către bancă). Dat fiind faptul că, pentru luna decembrie 2022, prețul de vânzare a fost stabilit de către CSE și, pentru anul 2023, prețul a fost stabilit de către APP, la propunerea Consiliului Societății, calculele prezentate au un caracter de evidență a cheltuielilor, și nu de formare a unui preț lunar. Totodată, nu au fost previziuni clare sau un contract de termen lung cu privire la contractarea cantităților de gaze naturale de către SA „Moldovagaz”, fapt ce reprezenta un risc major pentru activitatea Societății. Contractul de vânzare a gazelor naturale a fost semnat pe o perioadă de 3 luni, fără estimări clare pentru perioadele viitoare. Primele acte confirmative din partea BERD cu privire la dobândă au fost recepționate pe data de 11.04.2023. Odată cu recepționarea acestor acte, au fost efectuate modificările de rigoare în calculele privind dobânda.

Pe marginea acestor explicații se relevă că Consiliul Societății a acceptat propunerea de stabilire a prețului mediu ponderat provizoriu de vânzare a gazelor naturale pentru perioada ianuarie-martie 2023 către SA „Moldovagaz” de 1095,15 dolari SUA/1000 m³, care include și marja de profit în mărime de 1%, iar pentru determinarea prețului final de vânzare a gazelor naturale se vor efectua calcule în funcție de cantitate, consumuri și cheltuieli aferente determinării costului. Fondatorul, de asemenea, a aprobat prețul nominalizat, care era mai mic decât costurile reale. Astfel, acest fapt nu poate fi motiv, invocat de Societate, din cauza căruia a fost diminuată includerea dobânzii în preț până la recepționarea altor acte confirmative privind dobânda pentru perioadele viitoare.

De asemenea, se atestă că, în Politicile contabile ale Societății nu sunt stabilite criterii clare de evidență a cheltuielilor financiare ce țin de creditele pe termen scurt, iar provizioanele pentru dobânda calculată la împrumuturile primite, care va fi achitată conform datelor contractuale, se creează la sfârșitul perioadei de gestiune. Prin urmare, nereglementarea clară în Politicile contabile a cheltuielilor nominalizate și nerespectarea unor prevederi aferente acestui segment influențează stabilirea veridică la timpul oportun a raportului cost-tarif aferent tranzacțiilor financiare cu gaze naturale la prețuri nereglementate, iar sub influența unor factori economici (curs valutar, inflație etc.) se condiționează riscuri asupra eficienței/stabilității disciplinei financiare a Societății.

Auditul relevă că, pentru anul 2023, au fost adoptate și alte decizii care au influențat semnificativ rezultatul financiar al Societății. Astfel, deși responsabilii din cadrul SA „Energocom” au prezentat Consiliului Societății informații/calcule/argumentări privind suportarea unei pierderi nete din activitatea de furnizare a gazelor naturale, în trimestrele II și III 2023, la prețuri nereglementate de cca 500 000 mii lei, solicitând acceptarea prețului de vânzare pentru volumul de gaze naturale, în perioada octombrie-decembrie 2023, de 689,69 dolari SUA/1000 m³, sau de 631,88 dolari SUA/1000 m³ pentru

⁶² XII.2022 – 16 127,84 mii lei; I.2023 - 20 897,20 mii lei; II.2023 - 40 644,47 mii lei; III.2023 - 26 313,45 mii lei; IV.2023 - 0 lei; V.2023 - 344,87 mii lei; VI.2023 - 0 lei; VII.2023 - 0 lei; VIII.2023 - 12,60 mii lei; IX.2023 - 12,60 mii lei; X.2023 - 12,60 mii lei; XI.2023 - 12,60 mii lei; XII.2023 - 14,02 mii lei.

gazele care urmau să fie vândute în perioada octombrie 2023 – martie 2024, aceste prețuri nu au fost acceptate.

Consiliul a decis stabilirea prețului de vânzare a gazelor naturale de 605 dolari SUA/1000 m³ pentru a nu admite ulterioara majorare a tarifului pentru consumatorii finali, iar diferența financiară urma a fi acoperită prin alocarea unui grant în valoare de 34 026,1 mii euro, suport nerambursabil în contextul sprijinului oferit prin programul norvegian Nansen⁶³. Prin urmare, fondatorul a aprobat prețul propus de către Consiliul Societății de 605 dolari SUA/1000 m³⁶⁴, care era mai mic față de costurile reale, ceea ce a condiționat în anul 2023 pierderi nete din activitatea de furnizare a gazelor naturale în sumă totală de 366 741,4 mii lei.

Notă: În anul 2024, conform Acordului de finanțare nr.1 din 14.03.2024, Societatea a beneficiat de grantul oferit ca suport financiar prin intermediul programului norvegian Nansen în valoare de 34 026,1 mii euro. Pe parcursul misiunii de audit Societatea a stabilit în Politica de contabilitate pentru anul 2024 criterii privind evidența dobânzilor și comisioanelor aferente creditelor pe termen scurt.

În contextul celor enunțate, se evidențiază necesitatea fortificării managementului pe segmentul evidenței costurilor și formării prețurilor, bazat pe strategii de preț eficiente cu adaptabilitate la condițiile economice și de piață.

4.3.3. Prețul nereglementat pentru furnizarea energiei electrice a fost stabilit în corespundere cu reglementările interne, fiind respectat raportul cost-tarif aferent cu obținerea rezultatului financiar pozitiv.

Conform informațiilor financiare raportate de către SA „Energocom”, în perioada 2021-2023 Societatea a obținut profit net din activitatea operațională aferentă furnizării energiei electrice la prețuri nereglementate în valoare de 81 578,2 mii lei, dintre care: în anul 2021 – 2 899,1 mii lei, în 2022 – 20 818,3 mii lei, și în 2023 – 57 860,9 mii lei.

Regulamentul cu privire la formarea prețului nereglementat pentru energia electrică în cadrul SA „Energocom”⁶⁵ stabilește că prețul se determină în funcție de sursa de procurare, de clauzele contractuale care prevăd anumite formule de calcul sau criterii specifice de includere a cheltuielilor. Stabilirea prețului nereglementat se efectuează lunar, iar informațiile utilizate în calcul, împreună cu documentele justificative, sunt prezentate pentru aprobare directorului Societății. Resursele financiare necesare desfășurării activităților de cumpărare și vânzare a energiei electrice sunt determinate separat pentru fiecare sursă de procurare, pe baza documentelor primare justificative și a înregistrărilor contabile, fiind repartizate pe centre de cost în funcție de sursă. Costul de vânzare a energiei electrice se calculează în baza formulei care include consumuri și cheltuieli, raportate la perioada de calcul: valoarea energiei electrice procurate, cheltuielile de transport, cheltuielile pentru importul/exportul gazelor naturale conform intrărilor efective de energie electrică, cheltuielile financiare și administrative repartizate proporțional conform veniturilor, precum și marja de profit, stabilită de Consiliul de Administrare, pentru care se utilizează informațiile financiare referitoare la venituri și cheltuieli.

Activitățile de audit desfășurate asupra unui eșantion selectat atestă că, în calculul prețului nereglementat pentru energia electrică au fost incluse cheltuieli eligibile, conform reglementărilor

⁶³ Procesul-verbal al Consiliului Societății nr. 21 din 03.11.2023.

⁶⁴ Hotărârea APP nr.177/14 din 17.11.2023.

⁶⁵ Regulamentul cu privire la formarea prețurilor nereglementate pentru furnizarea energiei electrice, aprobat de SA „Energocom” la 11.07.2022.

interne. Totodată, în cazul în care apar unii factori obiectivi care determină necesitatea ajustării cheltuielilor sau a procentelor de repartizare a unor cheltuieli, se inițiază procedura de ajustare a prețurilor, aplicată în luna următoare. Astfel, formarea prețurilor are loc pe baza prognozelor pentru luna curentă, iar ajustările aferente lunii precedente sunt incluse în calculul lunii următoare. De asemenea, se creează și se înregistrează provizioane pentru deficitul de dezechilibrare, corespunzător cantităților de energie electrică neajunsă, care sunt incluse în factură la următoarea procurare, deși în politicile contabile nu sunt prevăzute crearea unor astfel de provizioane.

Prin urmare, în contextul celor expuse, se concluzionează că procedura de ajustare a prețurilor în baza factorilor obiectivi, aplicată lunar, permite alinierea cheltuielilor prognozate cu cele efective. Această practică asigură o adaptare continuă la condițiile pieței și reduce riscul unor pierderi financiare semnificative. Cu toate acestea, este necesară și reglementarea corespunzătoare pentru a fortifica elementele controlului intern managerial pe domeniul financiar-contabil, cu scopul de a minimiza riscurile de neconformitate aferente respectării principiilor ce țin de continuitatea activității, prudență și permanența metodelor în procesul de întocmire și prezentare a situațiilor financiare.

Notă: Pe parcursul misiunii de audit, Societatea a stabilit în Politica de contabilitate pentru anul 2024 criterii de evidență a provizioanelor aferente deficitului de dezechilibrare la energia electrică.

4.4. OBIECTIVUL nr.4: SA „Energocom” a asigurat gestionarea creanțelor cesionate și a subvențiilor alocate în corespundere cu cerințele normative aferente?

Societatea nu a făcut o evaluare a deprecierii creanței cesionate, iar procesul de întocmire, semnare și realizare a acordului privind graficul de rambursare a creanței a fost tergiversat. Prin urmare, perioada îndelungată de rambursare a creanței impune prudență în gestionarea conformă a acesteia, pentru a diminua riscurile aferente. Cu referire la subvențiile pentru energia electrică livrată în luna martie 2022 la prețuri reglementate, se atestă că acestea au fost alocate SA „Energocom” în baza calculelor justificative și au fost utilizate conform destinației, nefiind afectată activitatea operațională a Societății.

4.4.1. Termenul îndelungat de rambursare a creanței SA „Termoelectrica” impune acțiuni permanente de diminuare a riscurilor aferente.

Conform prevederilor cadrului normativ⁶⁶, au fost aprobate deciziile de:

- majorare a capitalului social al societății prin efectuarea emisiunii închise (a III-a) suplimentare de valori mobiliare în număr de 1 393 784 de acțiuni ordinare nominative cu valoarea nominală de 1 000 lei fiecare, în valoare totală de 1 393 784,00 mii lei, din contul mijloacelor transferate din bugetul de stat prin intermediul Ministerului Finanțelor;
- încheiere a tranzacției de proporții privind cesiunea către S.A. „Energocom” a creanței deținute de SA „Moldovagaz” față de SA „Termoelectrica”, apărute ca urmare a livrării anterioare a gazelor naturale, cu valoarea nominală de 1 330 621,61 mii lei, cu achitarea de către SA „Energocom” către SA „Moldovagaz” a sumei echivalente în lei moldovenești.

⁶⁶ Hotărârea Guvernului nr.380 din 26.11.2021 cu privire la alocarea mijloacelor financiare și încheierea unei tranzacții de proporții; Hotărârea APP, acționar unic al S.A. „Energocom” nr.147/14 din 26.11.2021.

Testele de audit relevă că, atât majorarea capitalului social, cât și încheierea contractului de cesiune a creanțelor, nominalizate mai sus, s-au efectuat în luna noiembrie 2021⁶⁷. Dat fiind faptul că Hotărârea Guvernului nr. 380/2021 nu indică expres termenul în care SA „Energocom” și SA „Termoelectrica” urmau să încheie acordul privind graficul de rambursare a creanțelor, acordul în cauză a fost semnat abia la data de 10.07.2024. De menționat că cesiunea creanței deținute de SA „Moldovagaz” față de SA „Termoelectrica”, în mărime de 1 330 621,61 mii lei, a fost preluată de SA „Energocom” la etapa de executare silită a documentelor executorii aflate pe rol, ceea ce a presupus parcurgerea unor etape de lungă durată (*instanța de fond, instanța de apel*) privind schimbarea creditorului în procedura de executare.

Astfel, ca urmare a corespondenței și negocierilor purtate, restituirea datoriei a fost reeșalonată de la 25 ani la 15 ani, iar rambursarea datoriei se va efectua conform graficului indicat în anexa la Acord. De asemenea, părțile au convenit că SA „Termoelectrica” urmează să achite rata anuală până la 15 decembrie a anului pentru care se efectuează achitarea, începând cu 01 ianuarie 2024.

De menționat că Societatea nu a contabilizat aceste creanțe ca fiind achiziționate depreciate la recunoașterea inițială, ulterior nu a efectuat nicio evaluare a deprecierei acestora la situația din 31 decembrie 2021, din 31 decembrie 2022 și din 31 decembrie 2023, și nici nu a prezentat informații privind riscul de credit și valorile juste aferente. Acest fapt a fost confirmat și de compania de audit care a efectuat auditul asupra situațiilor financiare ale SA „Energocom” la data de 31 decembrie 2023, oferind opinie cu rezerve în acest sens.

Conform explicațiilor oferite de către responsabilii din cadrul Societății, pentru a evita riscul de depreciere a acestor creanțe, în cadrul ședințelor comune cu participarea reprezentanților Ministerului Energiei, Agenției Proprietății Publice, Consiliului Concurenței, SA „Energocom” și SA „Termoelectrica”, s-a evocat situația financiară deosebit de gravă a debitorului și faptul că orice penalități sau dobânzi aplicate vor pune presiune asupra consumatorilor finali, nefiind exclusă și intrarea în incapacitate de plată a debitorului. Situația este și mai complicată având în vedere că creditor al debitorului este și S.A. „Moldovagaz”, entitate în care pachetul majoritar al acțiunilor nu este deținut de Republica Moldova.

Pentru a preveni riscul de neachitare a datoriei de către SA „Termoelectrica”, în Acordul de eșalonare au fost incluse clauze speciale care prevăd calcularea de către Societate a dobânzii de întârziere și întocmirea actului de compensare a datoriilor reciproce și de confirmare a sumei restante, care vor servi drept temei pentru efectuarea decontărilor reciproce și evidența contabilă aferentă tranzacțiilor în cauză.

În contextul celor relevate, din cauza tergiversării procesului de întocmire, semnare și realizare a acordului privind graficul de rambursare a creanțelor, nerespectării unor prevederi ale IFRS în raport cu deprecierea creanțelor, posibilei influențe, în perioada îndelungată de rambursare, a factorilor ce țin de valoarea de cumpărare a MDL, inflației, crizelor energetice etc., se generează în continuare riscuri de neconformitate în domeniul gestiunii economice și raportării financiare, cu tangență asupra deciziilor ce se impun.

Notă: Ținând cont de clauzele negociate din Acord, la data de 10.12.2024 SA „Termoelectrica” și SA „Energocom” au încheiat Contractul nr. 4/2024 privind stingerea

⁶⁷ Contractul de cesiune a creanțelor nr.135/04/2021 a fost semnat la 26.11.2021 de către SA „Moldovagaz” (Cedent), SA „Energocom” (Cesionar) și SA „Termoelectrica” (Debitor).

obligățiilor reciproce. Astfel, potrivit pct. 3 din Contractul menționat, părțile au acceptat stingerea datoriei SA „Termoelectrica” față de SA „Energocom” în sumă de 4 000,00 mii lei, ceea ce constituie rata anuală pentru anul 2024 conform Anexei nr.1 la Acordul cu privire la eşalonarea datoriilor istorice, semnat la 10 iulie 2024, și micșorarea datoriei SA „Energocom” față de SA „Termoelectrica” în sumă de 4 000,00 mii lei pentru energia electrică livrată în baza Contractului nr. 90013 din 22 decembrie 2017, fiind astfel executată obligația de achitare a primei tranșe din totalul datoriei de 1 330 621,61 mii lei. În anul 2025, SA „Energocom” a elaborat Regulamentul cu privire la deprecierea creanțelor, care urmează a fi prezentat Consiliului Societății pentru aprobare.

4.4.2 Subvențiile de la bugetul de stat pentru compensarea diferenței de tarif la energia electrică au fost alocate integral, deși SA „Energocom” a prezentat calculele justificative cu unele întârzieri.

Reieșind din faptul că SA „Energocom” a fost desemnată furnizor central de energie electrică, aceasta urma să procure energie electrică produsă din surse regenerabile de către centralele electrice eligibile, precum și energie electrică produsă de centralele electrice de termoficare urbane, la prețuri reglementate, aprobate de ANRE, în cantitățile stabilite de aceasta, și să o furnizeze pe piața energiei electrice la prețuri reglementate.

Deși ANRE, conform Dispoziției CSE⁶⁸, a aprobat pe 24 decembrie 2021 prețul reglementat care urma să intre în vigoare de la 1 ianuarie 2022, ulterior, potrivit altei Dispoziții a CSE⁶⁹, ANRE a aprobat prețul majorat pentru energia electrică:

A. produsă de centralele electrice de termoficare:

- ✓ SA „CET-Nord” – **cu 1,03 lei/ kWh** (de la 208 bani/ kWh⁷⁰ până la 311 bani/kWh⁷¹) fără TVA;
- ✓ SA „Termoelectrica” – **cu 1,22 lei/ kWh** (de la 233 bani/kWh⁷² până la 335 bani/kWh⁷³) fără TVA;

B. furnizată de furnizorul central de energie electrică SA „Energocom” – cu 0,95 lei/ kWh (de la 2,29 lei/kWh⁷⁴ până la 3,24 lei/kWh⁷⁵) fără TVA.

Aceste circumstanțe au servit drept bază pentru dispunerea compensării diferenței dintre prețul de achiziție al energiei electrice și prețul reglementat de livrare aprobat de către ANRE pentru luna martie 2022.

Astfel, potrivit Dispoziției CSE din 25 februarie 2022⁷⁶, pentru luna martie 2022, furnizorii serviciului universal și/sau de ultimă opțiune urmau să achiziționeze energie electrică de la Furnizorul central de energie electrică SA „Energocom” la prețul de 1,23 lei/kWh (fără TVA).

Diferența dintre acest preț de achiziție de 1,23 lei/kWh (fără TVA) și 3,24 lei/kWh (fără TVA), prețul reglementat aprobat de către ANRE, urma a fi compensată Furnizorului central de energie electrică SA „Energocom” de către Guvern, ca urmare a:

⁶⁸ Dispoziția CSE nr. 5 din 19.11.2021.

⁶⁹ Pct 2.3. din Dispoziția CSE nr. 2 din 27.01.2022.

⁷⁰ Hotărârea ANRE nr. 669 din 24/12/2021 – 208 bani/kWh (fără TVA), în vigoare de la data de 1 ianuarie 2022.

⁷¹ Hotărârea ANRE nr.34 din 28/01/2022 - 311 bani/kWh (fără TVA), în vigoare de la data de 1 ianuarie 2022.

⁷² Hotărârea ANRE nr. 668 din 24/12/2021 - 233 bani/kWh (fără TVA), în vigoare de la data de 1 ianuarie 2022.

⁷³ Hotărârea ANRE nr.33 din 28/01/2022 - 335 bani/kWh (fără TVA), în vigoare de la data de 1 ianuarie 2022.

⁷⁴ Hotărârea ANRE nr. 675 din 24/12/2021 – 2,29 lei/kWh (fără TVA), în vigoare din 1 ianuarie 2022.

⁷⁵ Hotărârea ANRE nr. 40 din 28/01/2022 - 3,24 lei/kWh (fără TVA), în vigoare din 1 ianuarie 2022.

⁷⁶ Dispoziția CSE nr.02 din 25.02.2022, pct. 18.9 și ulterior cu modificări conform Deciziei CSE nr.10 din 15.03.2022

- i. calculării de către SA „Energocom” a mijloacelor financiare necesare pentru plata diferenței;
- ii. verificării informațiilor de către CSE sau după modificarea dispoziției de către Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale;
- iii. transmiterii informațiilor în adresa Ministerului Finanțelor, care urma să efectueze finanțarea conform documentelor de plată prezentate de SA „Energocom”.

Totodată, Furnizorul central de energie electrică SA „Energocom” era responsabil de veridicitatea și corectitudinea evidenței consumului de energie electrică și de efectuarea calculului pentru achitarea subvențiilor, iar în cazul în care suma mijloacelor transferate către Furnizorul central de energie electrică SA „Energocom” depășea suma calculată în baza consumului real al cantității de energie electrică, soldul urma a fi restituit de SA „Energocom” în bugetul de stat.

Verificările de audit relevă că în luna martie SA „Energocom” s-a adresat MIDR solicitând în mod de urgență efectuarea plății în avans a subvențiilor în sumă de 225 000,0 mii lei, cu prezentarea unor calcule estimative preventive.

În scopul executării prevederilor Dispoziției CSE nr. 2 din 25 februarie 2022, Comisia a dispus efectuarea de către Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale a plății subvențiilor în sumă de 225 000,0 mii lei⁷⁷ către SA „Energocom”. La data de 16 martie 2022, MIDR a efectuat transferul sumei nominalizate către SA „Energocom”.

Ulterior, în luna aprilie 2022, Societatea a prezentat MIDR calculele aferente plății compensatorii în sumă de 270 941,1 mii lei pentru 3 (trei) furnizori ai serviciului universal și/sau de ultimă opțiune. După unele clarificări din partea Societății, a fost exclus unul dintre furnizorii care a achiziționat energie electrică în luna martie 2022, pentru că nu avea statut de furnizor de ultimă opțiune. Astfel, valoarea calculată de facto a subvențiilor pentru luna martie a constituit 243 627,6 mii lei⁷⁸.

Prin urmare, suma restantă a subvențiilor de 18 627,6 mii lei (243 627,6 mii lei - 225 000,0 mii lei) a fost transferată de MIDR către SA „Energocom” în luna iulie 2022.

În contextul celor menționate, subvențiile pentru energia electrică livrată în luna martie 2022 la prețuri reglementate au fost alocate SA „Energocom” integral, în baza calculului justificative, deși cu unele întârzieri, nefiind însă afectată activitatea operațională a Societății în această perioadă în domeniul furnizării gazelor naturale.

4.5. OBIECTIVUL nr.5: SA „Energocom” a asigurat înregistrarea conformă a entităților fondate, monitorizarea și raportarea corespunzătoare a activității acestora?

SA „Energocom” a asigurat înregistrarea conformă a entităților fondate în contextul gestionării crizei energetice din Republica Moldova, însă activitatea entității-fiice se află încă într-o etapă incipientă, fără a opera tranzacții semnificative cu resurse energetice. Prin urmare, investițiile realizate nu au generat, până la finele anului 2024 un randament economic sau o valoare adăugată activității SA „Energocom”. Totodată, au fost identificate anumite neconformități în procesul de consolidare a informațiilor financiare, ceea ce subliniază necesitatea unei discipline sporite în raportarea și gestionarea acestora. Astfel, monitorizarea de către SA „Energocom” a activității entităților fondate

⁷⁷ Dispoziția CSE nr.10 din 15.03.2022.

⁷⁸ În luna martie 2022 energia electrică procurată la prețuri reglementate a constituit circa 121,22 mii MWh la valoarea de 392,71 mil. lei, iar venitul din vânzările aferente acesteia a constituit 149,11 mil. lei.

urmează a fi bazată pe acțiuni concrete, aliniate la strategiile de dezvoltare din domeniul energetic, pentru a asigura eficiența investițiilor și atingerea obiectivelor stabile.

4.5.1. Lipsa unor criterii specifice în Politicile contabile cu privire la modul de consolidare a informațiilor financiare ale SA „Energocom” a generat o raportare necorespunzătoare pentru anul 2022.

Conform prevederilor cadrului normativ aplicabil⁷⁹, o societate-mamă întocmește situații financiare consolidate utilizând politici contabile uniforme pentru tranzacții și alte evenimente asemănătoare în circumstanțe similare. Consolidarea unei entități în care s-a investit trebuie să înceapă la data la care investitorul a obținut controlul entității în care a investit și trebuie să înceteze când investitorul pierde controlul acesteia.

Sucursala SA „Energocom” în România, cu sediul în orașul Otopeni, a fost înființată în anul 2022, având ca obiect principal de activitate comercializarea combustibililor gazoși prin conducte și a energiei electrice. Scopul înființării Sucursalei a constat în asigurarea securității energetice a Republicii Moldova în perioada crizei energetice, inclusiv pentru crearea și menținerea stocului de securitate. Astfel, pentru a asigura crearea și menținerea stocurilor de securitate și punerea la dispoziție a gazelor naturale și a energiei electrice, SA „Energocom” a încheiat acordurile și contractele necesare cu operatorii depozitelor de stocare, inclusiv din țările vecine, din țările părți ale Comunității Energetice și din statele membre ale Uniunii Europene, precum și cu operatorii de sistem prin ale căror rețele urmează să fie transportate gazele naturale, precum și energia electrică. În acest sens, SA „Energocom” – Chișinău – Sucursala Otopeni a obținut licențe pentru desfășurarea activității de trader pe teritoriul României, pentru a avea acces liber pe piețele internaționale.

Ca urmare a evaluărilor efectuate, se constată că, deși politicile contabile ale SA „Energocom” pentru anii 2022 și, respectiv, 2023 prevăd o relație cu părțile afiliate (legate) care poate avea un efect asupra rezultatelor Societății, entitatea-mamă nu a consolidat situațiile financiare cu sucursala din România, respectiv nu a prezentat Biroului Național de Statistică situațiile financiare consolidate. Se denotă că politicile contabile ale Societății „Energocom – Chișinău – Sucursala Otopeni” nu prevăd modalitatea de raportare a informațiilor financiare către SA „Energocom”. De menționat și faptul că, doar la data de 18.07.2024, cu suportul auditului extern, SA „Energocom” a realizat consolidarea situațiilor financiare pentru anul 2022, efectuând toate ajustările de rigoare.

Potrivit explicațiilor SA „Energocom”, *„în Politica Contabilă pentru anul 2022 a fost descrisă metoda de consolidare a informațiilor dintre S.A. „Energocom” și Sucursala S.A. „Energocom.- Chișinău-Otopeni Romania”, iar raționamentul contabil cu privire la activitatea sucursalei a fost refacturarea costurilor, cheltuielilor și a veniturilor, respectiv reflectarea tranzacțiilor a fost înregistrată prin conturi de creanțe și datorii, ca rezultat în situațiile financiare a S.A. „Energocom” au fost incluse datele din evidența contabilă a sucursalei sub această formă. Totodată, informația desfășurată a fost inclusă și în notele la situațiile financiare.”*

Prin urmare, lipsa unei descrieri exhaustive în politicile contabile a modului de consolidare a informațiilor financiare a condus la o raportare incompletă a situațiilor financiare consolidate pentru anul 2022 și a afectat transparența și acuratețea acestora.

⁷⁹ Standardul Internațional de Raportare Financiară 10 - Situații financiare consolidate, pct.19.

4.5.2. Deși SA „Energocom” a fondat o entitate-fiică cu sediul în România, aceasta nu și-a desfășurat încă activitatea conform scopului propus, ceea ce nu contribuie la atingerea obiectivelor strategice stabilite la înființare.

Potrivit Procesului-verbal nr. 5 al ședinței Consiliului de Administrație al SA „Energocom” din 28.04.2023, s-a decis că, pentru obținerea licențelor de trading de energie electrică și gaze naturale în alte state membre ale Uniunii Europene, precum Bulgaria și Ungaria, este oportună înființarea unei companii-fiice cu sediul în România. Activitatea principală a acestei societăți-fiice, denumită SRL „Energocom Gas & Power”, va consta în comercializarea combustibililor gazoși prin conducte.

Ca urmare a evaluărilor efectuate, se relevă că pentru fondarea și inițierea procesului de înregistrare a entității fiice, SA „Energocom” a alocat în capitalul social al acesteia suma de 50,0 mii RON. Ulterior, potrivit explicațiilor SA „Energocom”, pentru asigurarea operaționalizării entității-fiice ca operator licențiat cu acces la sistemele de transport al gazelor naturale și al energiei electrice pe piețele din regiune, precum și pentru înregistrarea la toate bursele și platformele internaționale de tranzacționare, a fost necesară suplinirea capitalului social al acesteia până la suma de 5 000,0 mii RON, sau cca 19 350,0 mii lei. De menționat că aceste activități nu pot fi realizate direct de SA „Energocom”, deoarece Republica Moldova nu este stat membru al Uniunii Europene. De asemenea, aceste activități nu pot fi desfășurate prin intermediul Sucursalei „Energocom” din România, întrucât unele țări, precum Bulgaria și Ungaria, nu permit licențierea sucursalelor deschise de societăți comerciale din afara UE.

Se denotă că, până la momentul actual entitatea-fiică a realizat o singură tranzacție de probă, și anume a procurat 24 MWh de gaze naturale la un preț de 26,15 Euro/MWh, le-a transportat și ulterior le-a vândut către SA „Energocom”. Potrivit documentelor contabile, „Energocom” a achitat „Energocom Gas & Power” SRL serviciile de achiziție a gazelor naturale în valoare de 0,005 Euro pentru un MWh de gaze naturale și serviciile de transport al gazelor respective la fel în valoare de 0,005 Euro/MWh. Deși SA „Energocom” și „Energocom Gas & Power” SRL au semnat un contract potrivit căruia entitatea-fiică se angajează să acționeze ca „un agent” vizavi de activitatea SA „Energocom” pe piața gazelor naturale din Europa, acționând în numele SA „Energocom” pentru achiziționarea de gaze naturale, rezervarea capacității, tarifele de transport, tarifele de injecție și stocare, precum și toate celelalte aspecte operaționale și va percepe o taxă pentru serviciile sale, cuantumul acestei taxe nu a fost stabilit. Lipsa unei coordonări între SA „Energocom” și compania-fiică în stabilirea taxei pentru serviciile prestate poate duce la încălcarea principiilor de guvernanță corporativă și a transparenței privind modul de stabilire a acesteia. De menționat că, de la fondarea entității-fiice și până la 31.12.2024, cheltuielile totale ale acesteia au constituit 1 202,01 mii RON (echivalentul a circa 4 664,7 mii lei conform cursului oficial al BNM la data de 31.12.2024), fiind repartizate pentru: plăți către angajați și organe de asigurare socială și medicală în sumă de 248,51 mii RON; plăți pentru stocuri și servicii procurate – 166,17 mii RON; alte plăți (taxe, garanții) – 779,56 mii RON, și dobânzi și comisioane plătite în valoare de 7,81 mii RON.

Notă: Comisia pentru Situații Excepționale,⁸⁰ la data de 01.02.2025 a dispus ca SA „Energocom” (inclusiv prin sucursală/filiala din România) să achiziționeze gaze naturale în sumă de 20 milioane euro de pe platforme de tranzacționare autorizate din Uniunea Europeană și/sau Ucraina, la condițiile de piață și ținând cont de limitările de ordin tehnic care pot afecta livrarea în

⁸⁰ Dispoziția nr. 7 din 01.02.2025, pct. 1.1 și 1.4.

Republica Moldova, inclusiv de capacitatea tehnică a interconexiunilor cu țările de unde acestea vor fi livrate. De asemenea, a fost dispusă achiziția energiei electrice în sumă de 10 milioane euro de pe aceleași platforme, pentru asigurarea cantităților de energie electrică pentru consumatorii de pe malul drept al Nistrului.

Conform explicațiilor SA „Energocom”, „ datorită existenței firmei fiice Energocom Gas & Power, care deține licențe pe diverse piețe regionale și este înregistrată pe diverse platforme de tranzacționare, a fost posibilă achiziția de gaze naturale destinate malului stâng al râului Nistru, asigurând continuitatea furnizării de gaze și stabilitatea energetică în regiune”.

Prin urmare, deși înființarea entității-fiice „Energocom Gas & Power” SRL reprezintă un pas strategic menit să faciliteze accesul SA „Energocom” pe piețele europene de gaze naturale și energie electrică, analiza rezultatelor de până acum relevă faptul că activitatea acesteia nu a generat încă o valoare adăugată. În pofida resurselor financiare alocate atât pentru capitalul social, cât și pentru cheltuieli operaționale, precum salarizarea, obținerea licențelor și alte costuri asociate, până la data de 31.12.2024 entitatea a realizat doar o tranzacție de probă, fără impact economic semnificativ asupra SA „Energocom”. Acest fapt evidențiază necesitatea reevaluării strategiei operaționale și financiare a „Energocom Gas & Power” SRL, în vederea optimizării utilizării resurselor și accelerării obținerii rezultatelor scontate. Mai mult decât atât, în lipsa unor măsuri concrete de eficientizare și valorificare a tuturor oportunităților, există riscul ca investiția realizată să nu se justifice economic, ceea ce ar putea afecta situația financiară a SA „Energocom” și obiectivele sale strategice de extindere pe termen lung.

4.6. Implementarea integrală a recomandărilor anterioare ale CCRM

Anterior, Curtea de Conturi a realizat auditul privind conformitatea procurării și vânzării energiei electrice de către S.A. „Energocom” în perioada 2018 – 2019 (9 luni), al cărui raport a fost aprobat prin Hotărârea Curții de Conturi nr. 9 din 28 februarie 2020, în care a concluzionat că tranzacțiile cuprinse de aria de audit, sub toate aspectele semnificative, au fost executate în conformitate cu cadrul de reglementare aplicabil. Totodată, din cauza că anumite procese operaționale nu erau formalizate, iar riscurile care ar putea afecta atingerea obiectivelor entității nu erau identificate și evaluate corespunzător, au fost înaintate două recomandări care au fost implementate integral.

Ca rezultat, SA „Energocom” a reușit să identifice, să evalueze și să implementeze măsuri de control specifice, minimizând riscurile asociate activităților sale. Aceste măsuri au contribuit la creșterea rezilienței operaționale, asigurând o gestionare mai eficientă și conformă cu cerințele de reglementare. Nivelul de executare a recomandărilor anterioare ale Curții de Conturi sunt prezentate în Anexa nr.3 (*Informații cu privire la nivelul de executare a recomandărilor anterioare ale Curții de Conturi înaintate prin Hotărârea Curții de Conturi nr. 9 din 28 februarie 2020 cu privire la Raportul auditului privind conformitatea procurării și vânzării energiei electrice de către „Energocom” S.A. în perioada 2018 – 2019 (9 luni)*) la prezentul Raport de audit.

V. CONCLUZIA GENERALĂ

Curtea de Conturi, auditând conformitatea gestionării patrimoniului public și a resurselor financiare de către SA „Energocom” în anii 2021-2023, a concluzionat că unele activități, procese și

proceduri, precum și tranzacții, inclusiv cu impact financiar, cuprinse în aria de audit, nu corespund în totalitate exigențelor legale, inclusiv celor stabilite prin derogare de la cadrul normativ în vigoare, în condițiile gestionării crizei energetice din Republica Moldova. Astfel, se relevă următoarele:

✓ Societatea, în condițiile situațiilor de urgență, a achiziționat gaze naturale în corespundere cu cerințele și regulile Comisiei pentru Situații Excepționale, Băncii Europene pentru Reconstrucție și Dezvoltare și cadrului de reglementare aferent domeniului. Cu toate acestea, entitatea nu a asigurat integritatea tuturor dosarelor de achiziții ale gazelor naturale desfășurate conform cerințelor Comisiei pentru Situații Excepționale, ceea ce nu asigură trasabilitatea și controlul asupra fiecărei tranzacții realizate în acest proces. Totodată, Societatea nu are descrise în politice sale contabile principiile de înregistrare în evidența contabilă a importului de gaze naturale și a mecanismului de evaluare a stocului de gaze naturale, ceea ce afectează calitatea informațiilor raportate;

✓ deși stocul de securitate de gaze naturale a fost creat și menținut în volumul prevăzut de legislația în vigoare, procesul de recuperare a acestuia este influențat și durează în timp din cauza parvenirii unor litigii aferente;

✓ stabilirea prețurilor nereglementate cu respectarea coraportului cost-tarif a permis obținerea profiturilor de rigoare în toți 3 ani supuși auditului, iar pentru prețurile nereglementate de vânzare a gazelor naturale profit a fost obținut doar în anii 2021- 2022. Pierderile înregistrate în anul 2023 au fost condiționate de aplicarea unor prețuri de vânzare mai mici decât costurile suportate, pentru a nu admite ulterioara majorare a tarifului pentru consumatorii finali, acestea fiind acoperite din sursele grantului oferit prin intermediul programului norvegian Nansen;

✓ subvențiile alocate pentru energia electrică, livrată la prețuri reglementate, au fost în corespundere cu cerințele normative aferente, iar creanțele cesionate au fost înregistrate în evidența contabilă fără o evaluare a deprecierei acestora, tergiversându-se, totodată, și procesul de rambursare a acestor creanțe;

✓ activitatea entităților fondate de către Societate, deși s-a desfășurat în conformitate cu cadrul normativ aplicabil în domeniu, a fost compromisă de numărul și valoarea nesemnificativă a tranzacțiilor efectuate, iar resursele financiare investite de fondator nu au adus plusvaloare până la momentul actual.

Rezumând constatările și concluziile formulate, auditul public extern a oferit următoarele recomandări pentru eliminarea punctelor vulnerabile și remedierea situației atestate în cadrul prezentei misiuni de audit, acestea fiind acceptate de părțile implicate.

VI. RECOMANDĂRI

SA „Energocom”

6.1. să asigure reglementarea procesului de întocmire/perfectare a dosarelor de achiziții, cu elaborarea și implementarea unui mecanism de predare-primire și arhivare a documentelor aferente procesului de achiziție a gazelor naturale, inclusiv prin stabilirea responsabilităților în Fișa postului a persoanei desemnate (Paragraful 4.1.1.);

- 6.2. să elaboreze un sistem informațional care ar integra și consolida informațiile contabile cu cele ale serviciului trading (Paragraful 4.1.1.);
- 6.3. să asigure implementarea prevederilor IAS 32 și IFRS 9 cu privire la reevaluarea stocurilor de gaze naturale, cu excepția stocului de securitate de gaze naturale (Paragraful 4.1.2.);
- 6.4. să implementeze proceduri interne privind monitorizarea realizării graficului de rambursare a creanței SA „Termoelectrica” în valoare de 1 330 621,6 mii lei (Paragraful 4.4.1.);
- 6.5. să implementeze proceduri interne privind monitorizarea activității entității fondate, „Energocom Gas & Power” SRL, în corelare cu strategiile de dezvoltare în acest domeniu (Paragraful pct.4.5.2.);
- 6.6. să stabilească și să reglementeze cuantumul taxei percepute de entitatea-fică „Energocom Gas & Power” SRL pentru serviciile sale în coraport cu costurile reale suportate de către aceasta (Paragraful 4.5.2.).

VII. SEMNĂTURILE ECHIPEI MISIUNII

Elizaveta Munteanu, _____

auditoare publică principală, Direcția Generală de Audit I: Bugetul de stat și APC,
șefa echipei de audit

Lilia Basarab, _____

auditoare publică principală, Direcția Generală de Audit I: Bugetul de stat și APC,
membră a echipei de audit

Pavel Pisarenco, _____

auditor public, Direcția Generală de Audit II: Bugetul de stat și APC,
membru al echipei de audit

Partenera misiunii de audit:

Olga Poiană, _____

șefa Direcției Generale de Audit I: Bugetul de stat și APC

Partenerul misiunii de audit:

Vasile Moșoi, _____

auditor public principal, Direcția Generală de Audit II: Bugetul de stat și APC

ANEXA nr.1 Informații aferente domeniului auditat

Anexa nr.1.1.

Informații privind evoluția capitalului social al SA „Energocom” de la fondare, inclusiv prin alocarea resurselor financiare de la bugetul de stat în scopul gestionării crizei energetice

Deciziile CSE		Finanțat de către MF			Înregistrat la ASP	Capital social înregistrat
Nr. și data	Suma alocată, mii lei	Nr. ordinul de plată	Data	Suma transferată, mii lei	Data	mii. lei
HG nr. 1467 din 30.12.2004 pentru introducerea în cap. social	100,00	-	-	-	30.12.2004	100,00
Surse proprii în baza PV al Consiliului Societății nr.2 din data 26 mai 2021	900,00	-	-	-	01.07.2021	1 000,00
Majorarea capitalului social din contul mijloacelor financiare alocate din bugetul de stat în condițiile stării de urgență pentru gestionarea crizei energetice						
CSE nr.1 din 22.10.2021	1 700 000,00	1001	22.10.2021	87 261,50	04.11.2021	306 216,00
		1002	29.10.2021	218 955,00		
HG nr.380 din 26.11.2021		1003	26.11.2021	1 393 784,00	03.02.2022	1 700 000,00
CSE nr. 35 din 29.08.2022	322 000,00	2	29.08.2022	322 000,00	26.09.2022	2 022 000,00
CSE nr. 37 din 15.09.2022	200 000,00	4	19.09.2022	200 000,00	16.11.2022	2 222 000,00
CSE nr. 38 din 29.09.2022	511 000,00	5	30.09.2022	511 000,00	06.01.2023	2 734 000,00
CSE nr.43 din 19.10.2022	1 050 000,00	6	20.10.2022	525 000,00	27.01.2023	3 784 000,00
		7	20.10.2022	525 000,00		
CSE nr.46 din 11.11.2022	4 000 000,00	8	14.11.2022	4 000 000,00	02.03.2023	7 784 000,00
Reducerea capitalului social prin restituirea mijloacelor financiare la bugetul de stat						
CSE nr.81 din 13.09.2023	-1 000 000,00	580	06.10.2023	-500 000,00	Hotărârea APP nr.149/06 din 29.09.2023	
		811	10.11.2023	-200 000,00	Hotărârea APP nr.170/06 din 06.11.2023	
		70	30.11.2023	-300 000,00	Hotărârea APP nr.185/06 din 24.11.2023	
	-1 300 000,00	2393	18.06.2024	-302 103,00	Hotărârea APP nr.86/06 din 16.07.2024	
		4732	19.11.2024	-600 000,00		
		4878	29.11.2024	-397 897,00		
Total CSE	X	X	X	X	X	5 481 472,00

Sursa: Informații furnizate de către S.A. „Energocom”.

Situația economico-financiară A CUI? pentru anul 2021 ca urmare a activității de furnizare a gazelor naturale la tarife nereglementate; activității de furnizor central și de furnizor la tarife nereglementate

Indicatorii din Situația de profit și pierdere	TOTAL			
		Gaze naturale nereglementate, mii lei	Energie electrică reglementată, mii lei	Energie electrică nereglementată mii lei
	Anul 2021	Anul 2021	Anul 2021	Anul 2021
Venituri din vânzări	2 221 805,7	261 786,7	1 324 874,2	635 144,7
Costul vânzărilor	2 223 337,9	261 194,9	1 333 750,8	628 392,1
Profit brut	-1 532,3	591,7	-8 876,6	6 752,5
Alte venituri din activitatea operațională	22 362,5	0	22 362,5	0
Cheltuieli de distribuire	1 601,3	383,9	822,5	394,7
Cheltuieli administrative	9 590,8	356,7	6 239,4	2 994,6
Alte cheltuieli din activitatea operațională	483,6	35,5	302,7	145,3
Rezultatul din activitatea operațională	9 154,5	-184,5	6 121,1	3 217,9
Venituri financiare	2 731,3	1 032,3	1 148,0	550,9
Cheltuieli financiare	493,9	493,9	0	0
Rezultatul din alte activități: profit (pierdere)	2 237,3	538,4	1 148,0	550,9
Profit / pierdere până la impozitare	11 391,9	353,9	7 269,1	3.768,8
Cheltuieli privind impozitul pe venit	2 681,9	0	1 812,2	869,7
Total rezultat global al perioadei de gestiune	8 709,9	353,9	5 456,9	2 899,1

Sursa: Informații furnizate de către SA „Energocom”.

Anexa nr.1.2.2.

Situația economico-financiară pentru anul 2022 ca urmare a activității de furnizare a gazelor naturale la tarife nereglementate; activității de furnizor central și activității de furnizor la tarife nereglementate

Indicatorii din Situația de profit și pierdere	TOTAL			
		Gaze naturale nereglementate mii lei	Energie electrică reglementată mii lei	Energie electrică nereglementată mii lei
	Anul 2022	Anul 2022	Anul 2022	Anul 2022
Venituri din vânzări	8 730 465,4	2 211 834,1	2 129 614,9	4 389 016,4
Costul vânzărilor	8 805 797,9	2 097 125,0	2 346 805,9	4 361 867,0
Profit brut	-75 332,5	114 709,1	-217 191,0	27 149,4
Alte venituri din activitatea operațională	243 979,3	0	243 627,6	351,7
Cheltuieli de distribuire	31 206,8	29 429,9	673,3	1 103,6
Cheltuieli administrative	23 045,5	9 764,2	5 928,2	7 353,1
Alte cheltuieli din activitatea operațională	2 208,4	719,0	255,1	1 234,2
Rezultatul din activitatea operațională	112 186,1	74 795,9	19 579,9	17 810,2
Venituri financiare	56 969,5	47 600,2	0	9 369,2
Cheltuieli financiare	32 917,9	25 733,3	0	7 184,6
Rezultat financiar al perioadei	24 051,6	21 866,9	0	2 184,7
Profit până la impozitare	136 237,7	96 662,9	19 579,9	19 994,8
Cheltuieli privind impozitul pe profit	5 722,6	4 079,0	808,9	834,6
Profit pierdere netă	141 960,4	100 741,9	20 388,9	20 829,5
Diferențe de curs valutar al rezultatului raportat	-11,27	0	0	-11,27
Total rezultat global al perioadei de gestiune	141 949,1	100 741,9	20 388,9	20 818,3

Sursa: Informații furnizate de către S.A. „Energocom”.

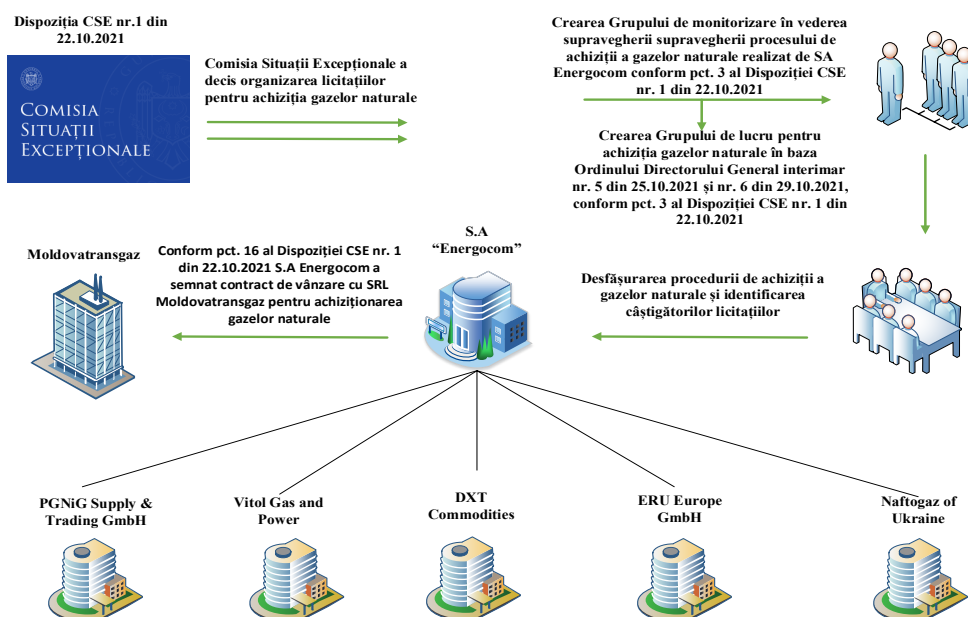
Situația economico – financiară pentru anul 2023 obținută din activitatea de furnizarea gazelor naturale la tarife nereglementate; activitatea de furnizor central și activitatea de furnizor la tarife nereglementate; activitatea de furnizor central și activitatea de furnizor la tarife nereglementate

Indicatorii din Situația de profit și pierdere	TOTAL	Gaze naturale nereglementate mii lei	Energie electrica reglementata mii lei	Energie electrica nereglementata mii lei
	Anul 2023	Anul 2023	Anul 2023	Anul 2023
Venituri din vânzări	17 216 676,9	9 766 502,9	2 839 573,7	4 610 600,2
Costul vânzărilor	17 602 145,7	10 262 721,3	2 771 807,7	4 567 616,6
Profit brut	-385 468,7	-496 218,3	67 766,0	42 983,6
Alte venituri din activitatea operațională	45 293,8	9 087,2	28 192,4	8 014,2
Cheltuieli de distribuie	17 649,4	4 476,3	1 220,2	11 952,8
Cheltuieli administrative	15 385,9	9 191,8	2 254,1	3 939,9
Alte cheltuieli din activ operațională	6 291,7	2 919,4	764,5	2 607,8
Rezultatul din activitatea operațională	-379 502,1	-503 718,9	91 719,5	32 497,2
Venituri financiare	985 688,5	925.321,3	11 899,2	48 468,0
Cheltuieli financiare	788 861,9	756 547,5	15,5	32 298,8
Rezultatul din alte activități: profit (pierdere)	196 826,6	168 773,7	11 883,7	16 169,2
Profit / pierdere pana la impozitare	-182 675,5	-334 945,2	103 603,23	48 666,4
Cheltuieli privind impozitul pe venit	34 221,8	19 406,6	5 643,63	9 171,58
Profit pierdere neta	-148 453,7	-315 538,6	109 246,9	57 838,0
Diferențe de curs valutar al rezultatului raportat	39,4	16,5	0	22,8
Diferențe de curs valutar	39,4	16,5	0	22,8
Total rezultat global al perioadei de gestiune	-148 414,3	-315 522,0	109 246,9	57 860,8

Sursa: Informațiile furnizate de către S.A. „Energocom”.

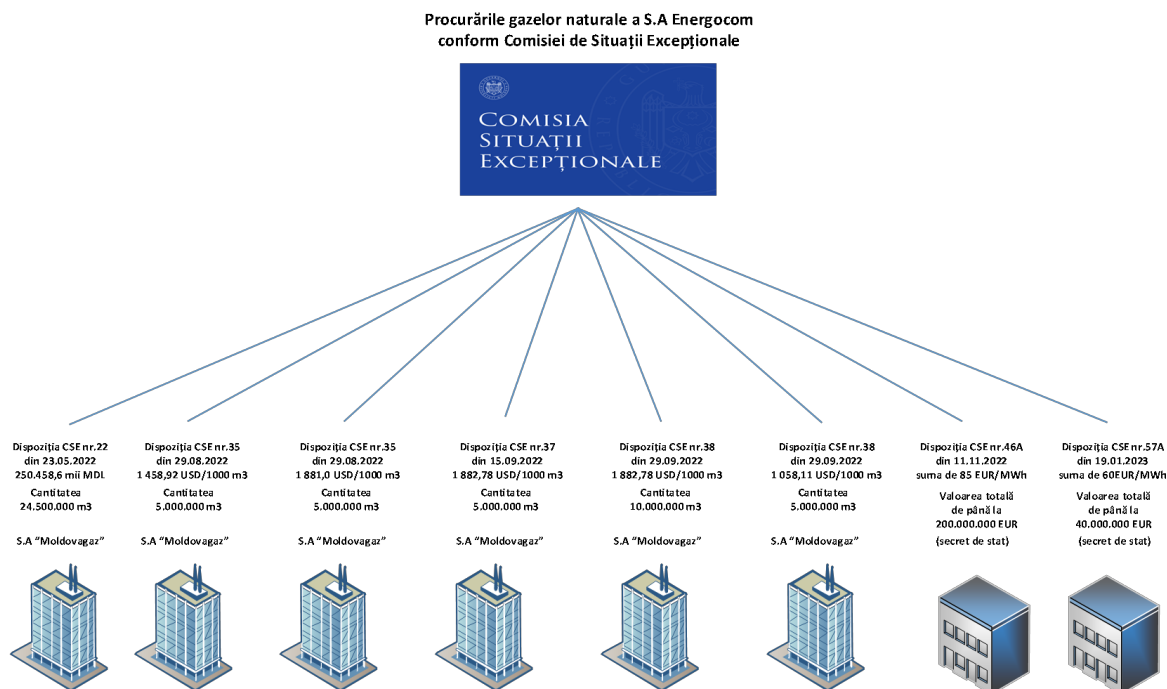
Prezentarea grafică a procesului de achiziționare a gazelor naturale conform cerințelor din

Dispoziția CSE nr.1 din 22 octombrie 2021



Sursă: Elaborată de audit în baza Dispoziției CSE nr.1 din 22 octombrie 2021 și a informațiilor furnizate de către SA „Energocom”.

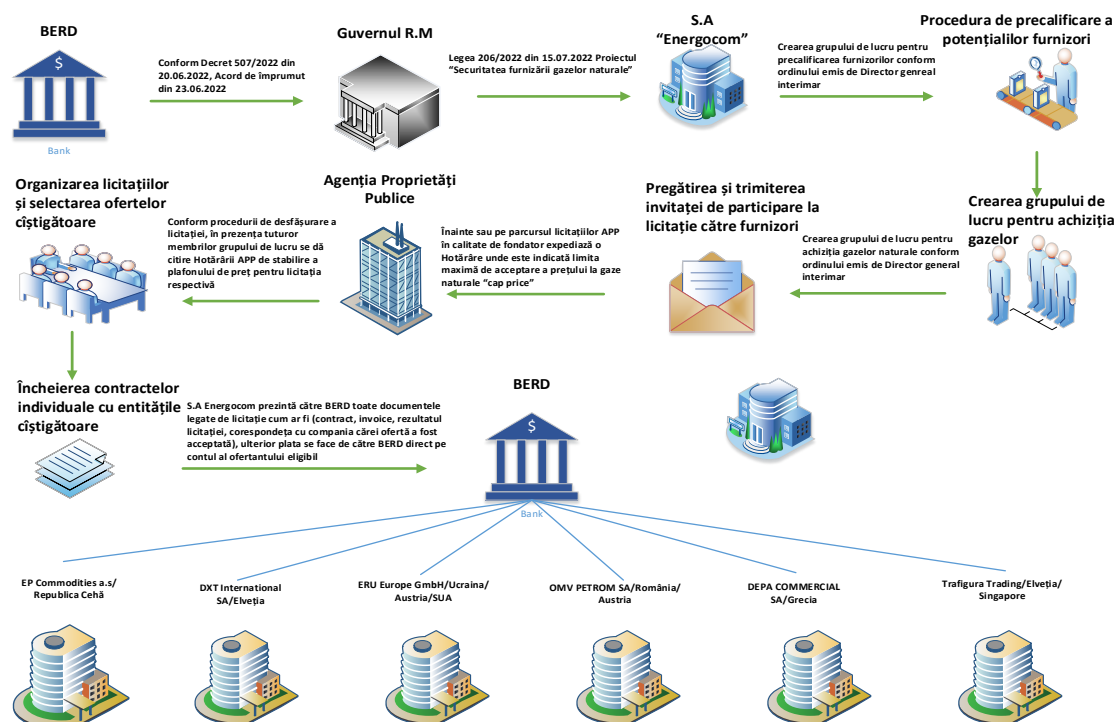
Prezentarea grafică a procedurii de achiziționare a gazelor naturale conform cerințelor din Dispozițiile CSE



Sursă: Elaborată de audit în baza Dispozițiilor CSE și a datelor prezentate de către SA „Energocom”.

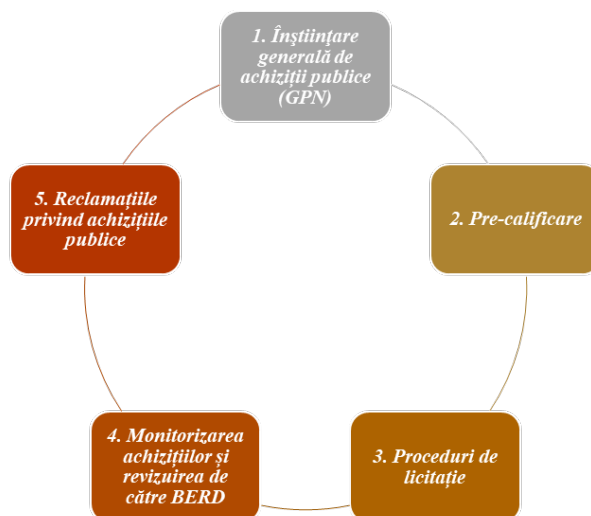
Modul de organizare și desfășurare a procedurii de achiziționare a gazelor naturale conform cerințelor BERD

Prezentarea grafică a procedurii de achiziționare a gazelor naturale conform cerințelor BERD



Sursă: Elaborată de audit în baza Acordului de împrumut și Regulilor BERD și a datelor prezentate de către SA „Energocom”.

Etapele procesului de achiziții a gazelor naturale potrivit procedurilor și regulilor BERD



Sursă: Elaborată de audit în baza Acordului de împrumut și Regulilor BERD.

Anexa nr. 1.5.3

Descrierea etapelor procesului de achiziții ale gazelor naturale potrivit procedurilor și regulilor BERD

Nr. crt.	Etapele	Descrierea
1.	Înștiințare generală de achiziții publice (GPN)	Procesul de achiziție va începe cu publicarea unui GPN care va fi publicat: a) pe site-ul web al BERD; b) în Jurnalul Oficial al UE: (OJUE); c) Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD); d) pe site-ul propriu al părții interesate. GPN va include detalii privind procesul de pre-calificare și procedura care trebuie urmată de toți ofertanții potențiali. GPN se va actualiza și se va publica din nou, în aceleași mass-media ca cele de mai sus, anual. Partea interesată va tine un registru al tuturor societăților care, ca răspuns la GPN, își exprimă interesul pentru proiect.
2.	Pre-calificare	Toți ofertanții potențiali vor face obiectul unei pre-calificări; Părțile interesate vor pregăti un document de precalificare adecvat (DP) pentru a fi utilizat în cadrul proiectului într-un format acceptabil pentru BERD; GPD-ul propus va face obiectul aprobării de către BERD; Numai solicitanților care s-au pre-calificat și în raport cu care BERD nu a avut obiecții, li se va permite să participe la orice exercițiu de licitație; Având în vedere că proiectul va finanța achiziția unei mărfi tranzacționate liber (gaz natural), scopul procesului de pre-calificare va fi de a determina capacitatea fiecărui solicitant de a furniza gaz natural la punctele de livrare solicitate, orice limitări legale sau de reglementare pentru desfășurarea afacerilor cu solicitantul de către Partea interesată, stabilirea unui cadru juridic adecvat pentru relațiile contractuale și eligibilitatea de a participa; Solicitantul este stabilit ca fiind precalificat, cu condiția îndeplinirii următoarelor condiții: a. Solicitantul și-a demonstrat capacitatea de a transporta și de a furniza volume suficiente de gaz solicitate prin evidențierea unei livrări de minimum 150 mcm sau echivalent pe an în ultimii trei ani; b. Solicitantul și-a demonstrat capacitatea de a transporta și de a furniza volume suficiente de gaz solicitate prin evidențierea furnizării de minimum 50 mcm într-o singură lună în ultimii trei ani; c. Solicitantul a furnizat Părții interesate dovezi satisfăcătoare care confirmă faptul că acesta dispune de capacitatea de a furniza gaze naturale la punctele de livrare relevante în care Partea interesată dispune de capacitatea de a prelua gazul; d. Solicitantul a furnizat Părții interesate dovezi satisfăcătoare cu privire la soliditatea sa financiară; e. Solicitantul a prezentat dovezi satisfăcătoare pentru Partea interesată că nu are un istoric consecvent de litigii și/sau arbitraj care rezultă în hotărâri împotriva Solicitantului;

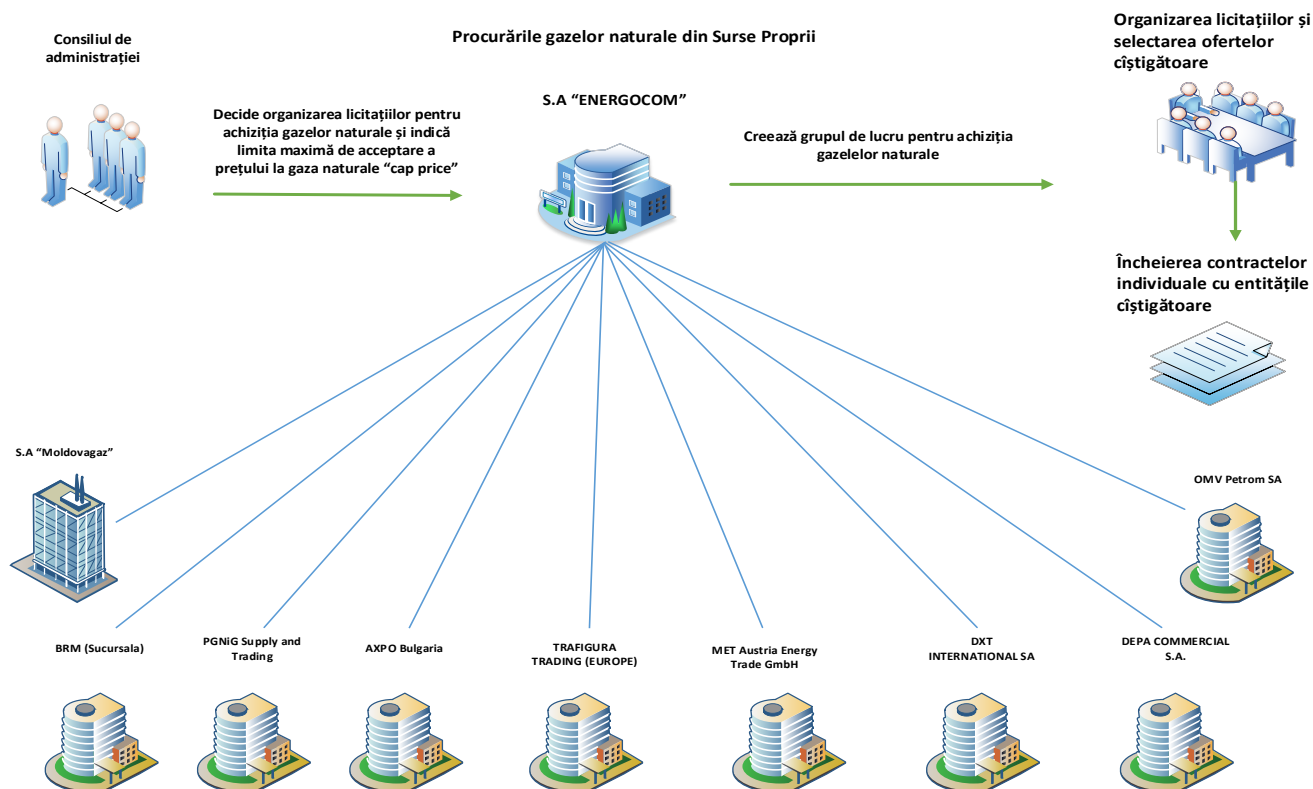
		f. Solicitantul a confirmat că, în principiu, este pregătit să între într-un cadru juridic adecvat sub forma unui acord general EFET privind livrarea și acceptarea gazelor naturale semnat între Partea interesată și Solicitant; g. Solicitantul și-a dat acordul scris pentru a se conforma obligațiilor și angajamentelor în legătură cu orice alte proceduri de licitație stabilite de Partea interesată și BERD într-o formă satisfăcătoare pentru Partea interesată și BERD. Partea interesată și BERD convin asupra listei și formei documentelor necesare pentru a stabili dacă solicitantul întrunește condițiile menționate de mai sus; Tuturor solicitanților li se furnizează lista documentelor necesare pentru a întruni cerințele de pre-calificare în urma exprimării interesului față de proiect; Un solicitant nu este Calificat în prealabil dacă nu îndeplinește cerințele de eligibilitate BERD. Partea interesată va elabora un raport de evaluare a cererii de pre-calificare (PAER) într-un format acceptabil pentru BERD. PAER și lista ofertanților precalificați vor face obiectul unei aprobări din partea BERD. Ga urmare a emiterii de către Bancă a aprobării PAER, Partea interesată va invita toți solicitanții precalificați să negocieze o versiune standard a Acordului General EFET înainte de emiterea oricărei invitații la licitație. Termenii și condițiile Acordului General EFET includ toate cerințele obligatorii ale BERD (de exemplu, practici interzise/dispoziții privind dreptul la audit) și detalii privind orice valori mobiliare financiare/garanții care trebuie prezentate pentru orice plată în avans. Dacă, în opinia Clientului, în timpul fazei de negociere a contractului, orice solicitant încearcă să introducă orice condiții inacceptabile sau orice care să transmită un avantaj economic material față de formularul standard, negocierile pot fi încheiate și cererea de precalificare poate fi respinsă. Acordurile generale EFET negociate și PAER și lista finală ofertanților precalificați vor face obiectul aprobării din partea BERD înainte de începerea exercițiului de licitație. Lista ofertanților precalificați (și a eventualilor noi omologi) se publică pe site-ul BERD. În urma aprobării de către Bancă a listei de ofertanți precalificați și Acordurile generale EFET negociate, Partea interesată va informa prompt solicitantul cu privire la statutul său de precalificare.
3.	Proceduri de licitație	Toți ofertanții precalificați sunt invitați să participe la toate exercițiile de licitație legate de proiect. Niciunui alt ofertant nu i se va permite să participe la vreo licitație. Partea interesată va pregăti un document de licitație/invitație adecvat pentru utilizarea în cadrul proiectului, care va avea o formă de posta electronică; Documentul de ofertă/invitație precizează în mod clar că prețul de ofertă prezentat este singurul factor în scopul determinării ofertantului cel mai mic evaluat (ofertanților celor mai mici evaluați); Documentul de ofertă/invitație include, printre altele, detalii privind punctul (punctele) de livrare necesar(e), cantitatea de produs necesară, volumele maxime care pot fi acceptate la, fiecare punct de livrare, natura prețului solicitat (adică fix sau indexat) și valuta de licitație solicitată. Documentul de licitație/invitația propuse vor face obiectul aprobării de către BERD; Toți ofertanții precalificați sunt invitați simultan să depună oferte (în format electronic) care sunt primite până la o dată și o oră specificate (în format electronic). Orice ofertă depusă după data și ora specificate este respinsă. În conformitate cu practica standard a industriei, se preconizează că ofertanților li se va acorda o perioadă de până la 2 zile în cadrul căreia să își pregătească și să depună ofertele. În conformitate cu practica standard a industriei, nu va exista o deschidere publică a ofertelor. În conformitate cu practica standard a industriei, se preconizează că preturile de licitație rămân valabile pentru acceptare pentru o perioadă de până la 2 ore. Documentul de ofertă/invitație propuse precizează că ofertanții trebuie să prezinte prețul cel mai bun și final și clarifică faptul că Partea interesată nu va negocia ulterior prețul. Documentul de ofertă/invitație propuse precizează că un ofertant poate depune o singură ofertă sau poate participa într-o societate în participație sau în calitate de membru al unui consorțiu la o singură ofertă pentru fiecare contract. Toate ofertele pot fi evaluate numai pe baza criteriilor specifice de evaluare cuprinse în documentele de licitație/invitație. Pentru fiecare exercițiu de licitație, Partea interesată va elabora un scurt raport de evaluare a ofertelor (TER) care conține rezultatele evaluării ofertei și baza recomandării de atribuire a contractului, într-un format care urmează să fie convenit între BERD și Partea interesată. Un contract individual se eliberează ofertantului câștigător în perioada de valabilitate a ofertei. O copie a contractului individual va fi prezentată BERD. În cazul în care prețul (preturile) ofertei depuse este(sunt) egal (e) sau mai mare(i) decât prețul-limită prestabilit (care nu va fi comunicat ofertanților) pentru oferta specifică în cauză, Partea interesată are dreptul să respingă toate ofertele (notă: acest drept va fi comunicat ofertanților în documentul de licitație/invitație, iar prețul limită prestabilit se va comunica BERD înainte de începerea exercițiului de licitație). După atribuirea contractului (contractelor) în cadrul fiecărei licitații, Partea interesată va publica detalii privind volumele de gaz achiziționate și prețul mediu acceptat sau prețul de compensare la sfârșitul perioadei de livrare.

		Pentru a facilita înțelegerea de către potențialul ofertant a procesului de licitație și în scopul creșterii participării și a numărului de oferte înainte de începerea exercițiului inițial de licitație, Partea interesată invită toate ofertele precalificate la un atelier de lucru înainte de licitație în scopul clarificării procesului ulterior de licitație și pentru a oferi potențialilor ofertanți posibilitatea de a solicita orice clarificare a acestui aspect. Un astfel de atelier se poate desfășura printr-un aranjament de tip videoconferință.
4.	Monitorizarea achizițiilor și revizuirea de către BERD	Toate contractele atribuite în cadrul procedurilor de mai sus vor face obiectul reexaminării ulterioare de către BERD în conformitate cu procedurile BERD. După furnizarea gazului la punctul de livrare, numit, Partea interesată va furniza BERD documentul relevant care atestă livrarea, pentru informarea și evidența sa.
5.	Reclamațiile privind achizițiile publice	Orice reclamații legate de achiziții vor fi procesate în conformitate cu procedurile BERD.

Sursă: Elaborată de audit în baza Acordului de împrumut și Regulilor BERD.

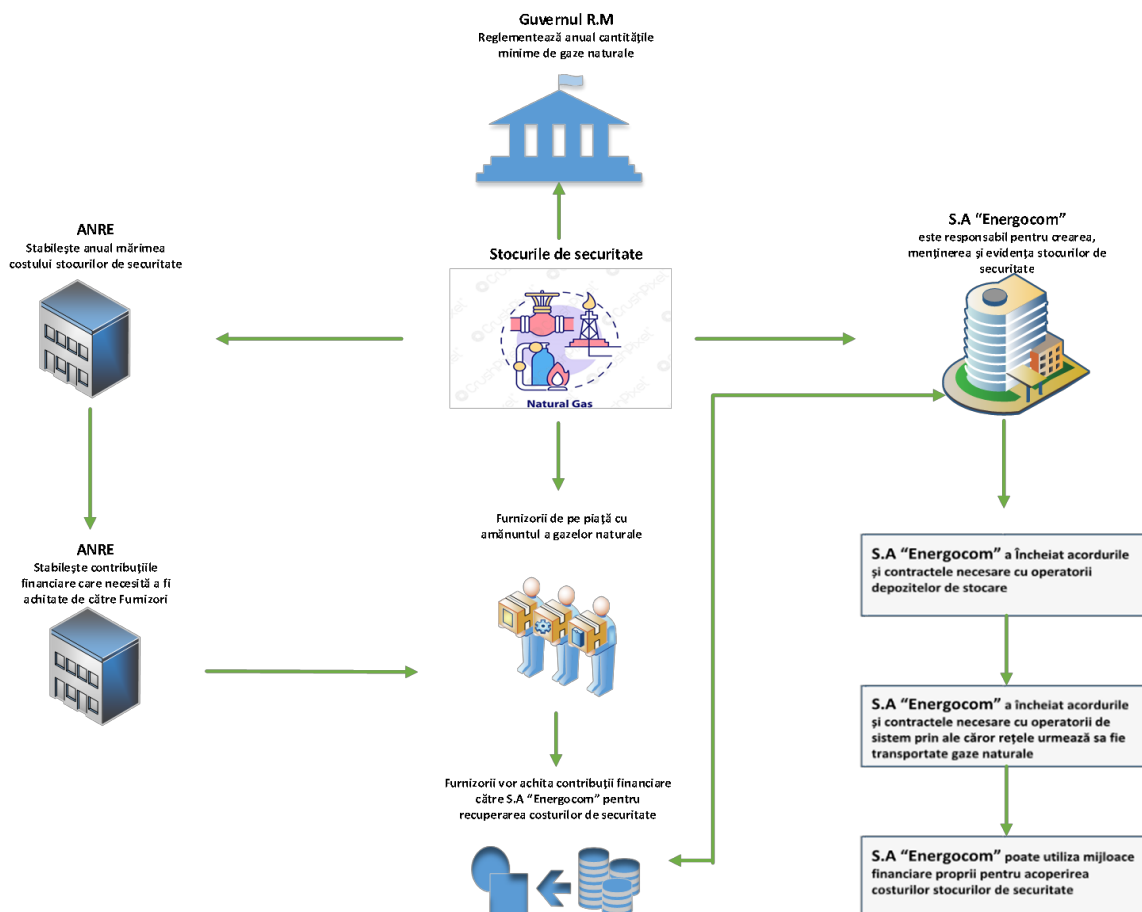
Anexa nr.1.6.

Prezentarea grafică a procedurii de achiziționare a gazelor naturale din sursele rămase în gestiunea SA „Energocom”



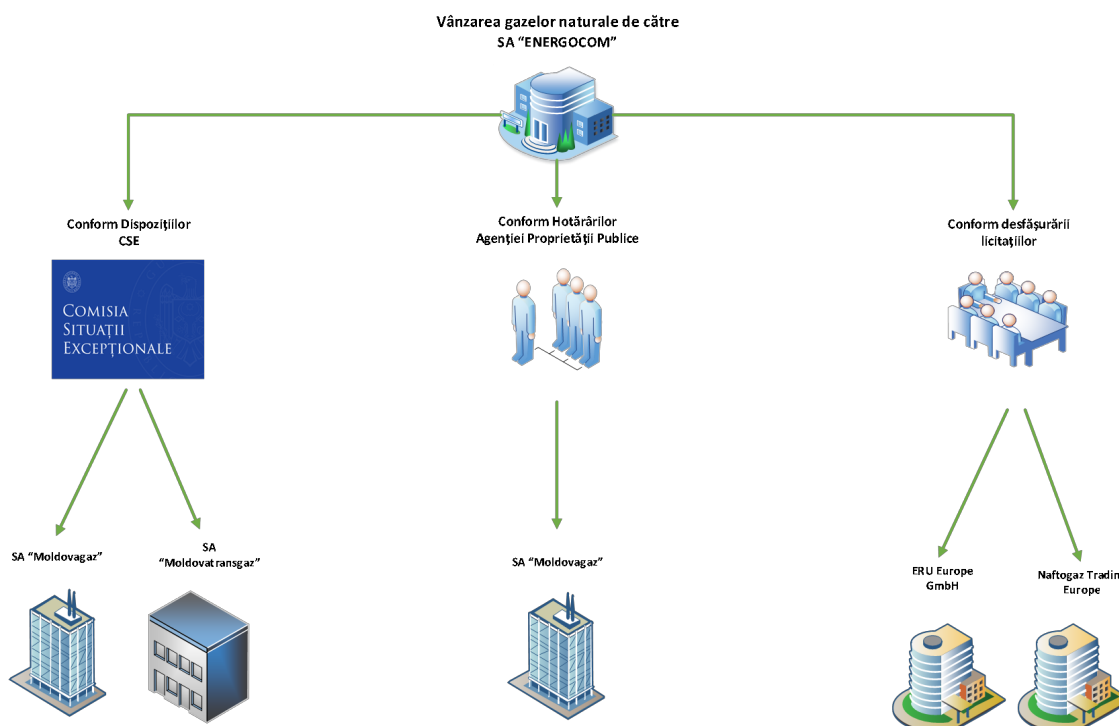
Sursă: Elaborată de audit în baza informațiilor furnizate de către SA „Energocom”

Prezentarea grafică a procedurii de creare și menținere a stocului de securitate a gazelor naturale



Sursă: Realizată de echipa de audit în baza cadrului normativ.

Prezentarea grafică a procedurii de vânzare a gazelor naturale în cadrul SA „Energom”



Sursă: Elaborată de audit în baza informațiilor furnizate de către SA „Energom”.

ANEXA nr.2 Sfera și abordarea auditului

Misiunea de audit public extern a fost efectuată în temeiul art.31 și art.32 din Legea privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi a Republicii Moldova nr.260 din 07.12.2017 și în conformitate cu Programul activității de audit al Curții de Conturi pe anul 2024⁸¹, având ca scop evaluarea conformității gestionării patrimoniului public și a resurselor financiare de către SA ”Energocom” în anii 2021-2023, după caz și alte perioade relevante, în raport cu prevederile cadrului normativ aplicabil.

Pentru atingerea scopului propus și reieșind din riscurile identificate, au fost determinate următoarele obiective specifice de audit:

-  S.A. „Energocom” a asigurat respectarea cerințelor legale și a reglementărilor aplicabile în procesul de achiziționare a gazelor naturale?
-  S.A. „Energocom” a asigurat crearea și menținerea stocului de securitate conform cadrului normativ aplicabil ?
-  S.A. „Energocom” a asigurat formarea prețului nereglementat de vânzare a resurselor energetice în corespundere cu reglementările stabilite?
-  S.A. „Energocom” a asigurat gestionarea creanțelor cesionate și a subvențiilor alocate în corespundere cu cerințele normative aferente?
-  S.A. „Energocom” a asigurat înregistrarea conformă a entităților fondate, monitorizarea și raportarea corespunzătoare a activității acestora?

Activitățile de audit au fost desfășurate în conformitate cu Cadrul Declarațiilor Profesionale ale INTOSAI, aplicat de Curtea de Conturi (ISSAI 100, ISSAI 400 și ISSAI 4000)⁸² și cadrul de reglementare intern.

Abordarea auditului public extern s-a bazat pe riscuri, fapt ce presupune orientarea activității de audit asupra acelor procese din cadrul SA „Energocom” care sunt predispuse unor neconformități semnificative. Angajamentul auditului a fost cel de raportare directă. Prin urmare, procesele auditate au fost evaluate în raport cu criteriile de audit extrase din prevederile cadrului normativ aplicabil, iar asigurarea limitată oferită ne permite, în baza constatărilor susținute de probele de audit, să formulăm concluzia generală.

Acumularea probelor de audit s-a efectuat prin examinarea proceselor-verbale și deciziilor organelor de conducere, dosarelor și documentelor primare, analiza informațiilor financiare și nefinanciare, recalcularea și contrapunerea datelor, observarea directă, precum și prin interviuarea persoanelor responsabile din cadrul societății.

⁸¹ Hotărârea Curții de Conturi nr.55 din 15.12.2023 „Privind aprobarea Programului activității de audit al Curții de Conturi pe anul 2024”.

⁸² Hotărârea Curții de Conturi nr.2 din 24.01.2020 „Cu privire la Cadrul Declarațiilor Profesionale ale INTOSAI”.

Aria de audit și criteriile de evaluare a conformității

Referință la paragraful din Raport/riscul de audit	Criteriile de audit	Tehnicile de audit aplicate	Dimensiunea eșantionului
1	2	3	4
Obiectivul specific nr.1: SA „Energocom” a asigurat respectarea cerințelor legale și a reglementărilor aplicabile în procesul de achiziționare a gazelor naturale?			
Paragraful 4.1.1. din Raportul de audit <i>Riscul nr.1.1</i> Nesupravegherea de către Grupul de monitorizare a procesului de achiziții a gazelor naturale realizat de către S.A. „Energocom”.	Dispoziția nr. 1 din 22 octombrie 2021 a Comisiei pentru Situații Excepționale; Dosarele de achiziție a gazelor naturale conform dispozițiilor CSE, Regulilor Băncii Europene pentru Reconstrucție și Dezvoltare și licitațiilor organizate de către S.A. „Energocom”.	- Examinarea și analiza Proceselor-verbale ale grupului de lucru, dosarelor de achiziție, contractelor de achiziție a gazelor naturale. - Solicitarea de explicații.	Au fost analizate 5 Procese-verbale ale grupului de lucru pentru achiziția gazelor naturale prin Dispoziția CSE nr. 1 din 22 octombrie 2021; 10 contracte de achiziție conform cerințelor Dispozițiilor CSE; 3 contracte de achiziție conform Regulilor BERD și 5 contracte de achiziție conform licitațiilor organizate de către SA „Energocom”.
Paragraful 4.1.1. din Raportul de audit <i>Riscul nr.1.2</i> Neutilizarea criteriilor de eligibilitate pentru calificarea ofertanților.	Dispoziția nr. 1 din 22 octombrie 2021 a Comisiei pentru Situații Excepționale; Dosarele de achiziție a gazelor naturale conform dispozițiilor CSE, Regulilor Băncii Europene pentru Reconstrucție și Dezvoltare și licitațiilor organizate de către S.A. „Energocom”.	-Examinarea și analiza Proceselor-verbale ale grupului de lucru, dosarelor de achiziție, contractelor de achiziție a gazelor naturale. -Solicitarea de explicații.	Au fost analizate 5 Procese-verbale ale grupului de lucru pentru achiziția gazelor naturale prin Dispoziția CSE nr. 1 din 22 octombrie 2021; 10 contracte de achiziție conform cerințelor Dispozițiilor CSE; 3 contracte de achiziție conform Regulilor BERD și 5 contracte de achiziție conform licitațiilor organizate de către S.A. „Energocom”.
Paragraful 4.1.1. din Raportul de audit <i>Riscul nr.1.3</i> Neutilizarea criteriilor de eligibilitate pentru selectarea ofertei câștigătoare	Dispoziția nr. 1 din 22 octombrie 2021 a Comisiei pentru situații excepționale; Dosarele de achiziție a gazelor naturale conform dispozițiilor CSE, Regulilor Băncii Europene pentru Reconstrucție și Dezvoltare și licitațiilor organizate de către S.A. „Energocom”.	-Examinarea și analiza Proceselor-verbale ale grupului de lucru, dosarelor de achiziție, contractelor de achiziție a gazelor naturale. -Solicitarea de explicații.	Au fost analizate 5 Procese-verbale ale grupului de lucru pentru achiziția gazelor naturale prin Dispoziția CSE nr. 1 din 22 octombrie 2021; 10 contracte de achiziție conform cerințelor Dispozițiilor CSE; 3 contracte de achiziție conform Regulilor BERD și 5 contracte de achiziție conform

Referință la paragraful din Raport/riscul de audit	Criteriile de audit	Tehnicile de audit aplicate	Dimensiunea eșantionului
1	2	3	4
			licitațiilor organizate de către S.A. „Energocom”.
Paragraful 4.1.1. din Raportul de audit Riscul nr.1.4 Neasigurarea trasabilității tuturor informațiilor și a corespondenței efectuate în procesul de procurare a gazelor de către S.A. „Energocom”.	Dispoziția CSE nr.1 din 22 octombrie 2021, Anexa nr.1 pct.2,3 și 4;	Examinarea fizică a dosarelor de achiziție a gazelor naturale. Intervievarea secretarului grupului de lucru.	Au fost analizate 4 dosare de achiziție a gazelor naturale și informația restabilită aferentă Procesului-verbal Nr.01 din 25.10.2021, prezentată de S.A. „Energocom”
Paragraful 4.1.1. din Raportul de audit Riscul nr.1.5 Neasigurarea veridicității înregistrării importului de gaze naturale în evidența contabilă.	Dosarele de achiziție a gazelor naturale prezentate; SIA contabil;	- Examinarea și analiza datelor din dosarele de achiziție a gazelor naturale prezentate. - Examinarea și reconcilierea informațiilor SIA Contabil al S.A. „Energocom” pentru anii 2021; - Intervievarea persoanelor responsabile din DFC.	Tranzacțiile din perioada 2021- 2023 ale SA ”Energocom” unele companii câștigătoare la licitațiile de achiziție a gazelor naturale.
Paragraful 4.1.2. din Raportul de audit Riscul nr.1.6 Neajustarea costurilor stocurilor de gaze naturale.	Politica de contabilitate aprobată prin Ordinul 101 din 30.12.2022, pct.3;	-Examinarea balanței de verificare generată de SIA contabil privind costul stocurilor de securitate; -Intervievarea contabilului-șef.	A fost analizată operațiunea de ajustare pentru anul 2022 și anul 2023.
Obiectivul specific nr. 2: SA „Energocom” a asigurat crearea și menținerea stocului de securitate conform cadrului normativ în aplicabil?			
Paragraful 4.2.1. din Raportul de audit Riscul nr.2.1 Ne menținerea cantității corespunzătoare a stocurilor de securitate	Hotărârea Guvernului nr. 668/2022 din 29.09.2022 pct.1,6; Hotărârea Guvernului nr. 331 din 31.05.2023 pentru modificarea punctului 6 din Hotărârea Guvernului nr. 668/2022 cu privire la crearea și menținerea stocurilor de securitate de gaze naturale, pct.1; SIA Contabil al S.A. Enregocom;	-Examinarea Actelor de confirmare a cantității stocate și contrapunere cu datele din Balanța de verificare generată de SIA contabil; -Intervievarea contabilului- șef și a persoanei responsabile.	Balanța de verificare generată de SIA contabil și Actele de confirmare la situația din 01.10.22 și la 01.10.23 deoarece HG prevede că stocurile de securitate la nivelul stabilit se vor crea până la 1 octombrie 2023.
Paragraful 4.2.2. din Raportul de audit	Hotărârea Guvernului nr. 668/2022 din 29.09.2022, pct.3;	-Examinarea Scrisorilor de înștiințare;	Au fost analizate scrisorile de înștiințare.

Referință la paragraful din Raport/riscul de audit	Criteriile de audit	Tehnicile de audit aplicate	Dimensiunea eșantionului
1	2	3	4
<i>Riscul nr.2.2</i> Neacoperirea costurilor stocurilor de securitate din contul contribuțiilor financiare achitate de furnizorii de pe piața cu amănuntul a gazelor naturale.		Examinarea Balanței de verificare generată de SIA contabil privind achitarea contribuțiilor pentru perioada 2022-10.10.24; Examinarea Balanței de verificare generată de SIA contabil privind costul stocurilor de securitate; -Intervievarea contabilului-șef și a persoanei responsabile.	Reieșind din faptul că 13 furnizori achită contribuții financiare pentru stocul de securitate, iar numărul celor datornici este mic, echipa a analizat toți 6 furnizori datornici.
Paragraful 4.2.3. din Raportul de audit <i>Riscul nr.2.3</i> Suportarea cheltuielilor suplimentare aferente înregistrării emisiei suplimentare de acțiuni;	Dispoziția CSE nr.2 din 29.10.2021; Rapoartele ANRE pentru perioada 2019-2021 și Inspecției Financiare privind activitatea S.A. „Energocom” pentru perioada 2018-2021. Informații generalizatoare elaborate de DFC privind cuantificarea/ajustarea prețului nereglementat la gaz/energie electrică (după caz). SIA contabil	Examinarea rapoartelor ANRE pentru perioada 2019-2021 și ale Inspecției Financiare privind activitatea S.A. „Energocom” pentru perioada 2018-2021. Examinarea corespondenței dintre S.A. „Energocom” și APP, MF, CNPF. Examinarea Deciziilor Consiliului Societății. Examinarea Notelor contabile de corectare ca urmare a prescripției Inspecției Financiare. Examinarea balanței de verificare generată de SIA contabil privind înregistrarea cheltuielilor suportate aferente taxei CNPF. Examinarea informațiilor generalizatoare elaborate de DFC privind cuantificarea prețului nereglementat la energie electrică. -Intervievarea contabilului-șef și a conducerii.	Toată informația care are tangență cu achitarea CNPF a taxei de înregistrare pentru perioada 10.2021-03.2022, deoarece în deciziile CSE înregistrările în Registrul emitenților de valori mobiliare se va efectua fără perceperea taxelor și plăților aferente.
Paragraful 4.2.3. din Raportul de audit <i>Riscul nr.2.4</i>	Dispoziția CSE nr.2 din 29.10.2021; SIA contabil Informații generalizatoare elaborate de DFC privind cuantificarea/ajustarea	Examinarea informațiilor generalizatoare elaborate de DFC privind cuantificarea prețului nereglementat la energie electrică	Au fost analizate toate datele privind înregistrarea cheltuielilor suportate aferente comisioanelor

Referință la paragraful din Raport/riscul de audit	Criteriile de audit	Tehnicile de audit aplicate	Dimensiunea eșantionului
1	2	3	4
Suportarea cheltuielilor suplimentare aferente percepției comisioanelor.	prețului nereglementat la gaz/energie electrică (după caz)	Examinarea balanței de verificare generată de SIA contabil privind înregistrarea cheltuielilor suportate aferente comisioanelor Interviarea contabilului-șef și a conducerii	02-03.2022 deoarece în deciziile CSE înregistrarea valorilor mobiliare de acțiuni ale S.A. „Energocom” în Depozitarul central unic al valorilor mobiliare se fa efectua fără perceperea comisioanelor stabilite.
Paragraful 4.2.3. din Raportul de audit <i>Riscul nr.2.5</i> Utilizarea creditului bancar contractat de la BC „MAIB” S.A. contrar destinației.	Decizia CSE nr.47 din 17.11.2022 pct.1. ; Contract de credit bancar nr. C2209/2 din 24 noiembrie 2022 încheiat între BC „MAIB” și S.A. „Energocom” de tip revolving; Contracte de procurare a gazelor pentru formarea stocurilor de securitate; Contracte de transportare a gazelor pentru formarea stocurilor de securitate; Contracte de depozitare a gazelor pentru formarea stocurilor de securitate. SIA Contabil al S.A. Energocom;	-Examinarea informațiilor din SIA Contabil al S.A. Energocom pentru anii 2022-2023; -Examinarea contractelor de depozitare/procurare/transportare a gazelor; -Interviarea persoanei responsabile de evidența stocului de securitate.	Achitățile efectuate de S.A. „Energocom” din contul creditului din data de 24-25.11.2022, deoarece solicitările de resurse financiare creditate au avut loc în această perioadă, respectiv au fost doar 2 solicitări
Obiectivul specific nr.3: S.A. „Energocom” a asigurat formarea prețului nereglementat de vânzare a resurselor energetice în corespundere cu reglementările stabilite?			
Paragraful 4.3.1. din Raportul de audit <i>Riscul nr.3.1</i> Nerepartizarea detaliată a cheltuielilor/veniturilor pe activități distincte și gruparea corespunzătoare a informației.	Pct. 8 din Regulamentul cu privire la formarea prețurilor nereglementate pentru furnizarea energiei electrice al S.A “ENERGOCOM” din 11 iulie 2022; Pct.11 din Regulamentul cu privire la formarea prețului de vânzare a gazelor naturale al S.A “ENERGOCOM” din 11 decembrie 2022; Politicele Contabile pentru anii 2021; 2022; 2023; SIA contabil; Raportul ANRE din anul 2023; Raportul Inspecției Financiare din 2022.	-Examinarea balanțelor de verificare din SIA contabil; -Examinarea Politicilor contabile pe anii 2021-2023; - Examinarea Rapoartelor ANRE și Inspecției Financiare și a modului de executare a prescripțiilor; -Interviarea contabilului-șef.	Informația anuală din: Balanțele de verificare pentru anii 2021-2023. Notele contabile de corectare privind executarea prescripțiilor Inspecției Financiare

Referință la paragraful din Raport/riscul de audit	Criteriile de audit	Tehnicile de audit aplicate	Dimensiunea eșantionului
1	2	3	4
Paragraful 4.3.1. din Raportul de audit <i>Riscul nr.3.2</i> Efectuarea ajustărilor prețurilor în lipsa unor necesități argumentate	Pct. 13 din Regulamentul cu privire la formarea prețului de vânzare a gazelor naturale al S.A “ENERGOCOM” din 11 decembrie 2022; Pct. 13 din Regulamentul cu privire la formarea prețurilor nereglementate pentru furnizarea energiei electrice al S.A “ENERGOCOM” din 11 iulie 2022; SIA contabil	-Examinarea informației generalizatoare elaborată de DFC privind ajustarea prețului nereglementat la energie electrică/gaz; -verificarea periodicității ajustării prețurilor și argumentarea acestora; -Intervievarea contabilului-șef și a conducerii.	Au fost selectate 3 note de ajustare a prețului din fiecare an, respectiv una pentru anul 2021, 2022 și una pentru 2023.
Paragraful 4.3.2. din Raportul de audit <i>Riscul nr.3.3</i> Includerea unor cheltuieli neeligibile în prețul <u>nereglementat pentru gaze naturale</u>	Secțiunea 3 din Regulamentul cu privire la formarea prețului de vânzare a gazelor naturale al S.A “ENERGOCOM” din 11 decembrie 2022; SIA contabil Registrele contabile	-Examinarea și reconcilierea datelor din Balanțele de verificare (analitică), conturile 611,711-714, 217 din SIA contabil, precum și din informația generalizatoare cu cheltuielile stabilite ca eligibile conform secțiunii 3 din Regulamentul cu privire la formarea prețului de vânzare a gazelor naturale; -Examinarea deciziilor Consiliului societății; - la necesitate, se vor solicita și analiza documentele primare justificative; -Intervievarea persoanei responsabile din cadrul DFC și a contabilului-șef	Balanțele de verificare (analitică), conturile 611,711-714, 217 pentru lunile 11-12.2021 și 01-03.2022; 05.2023, pentru a putea analiza cheltuielile incluse în prețul nereglementat pentru gaze naturale. Deciziile Consiliului Societății pentru lunile 11-12.2021 și 01-03.2022; 05.2023, pentru a putea verifica includerea corespunzătoare a marjei de profit; Documentele primare, la necesitate;
Paragraful 4.3.3. din Raportul de audit <i>Riscul nr.3.4</i> Includerea unor cheltuieli neeligibile în <u>prețul nereglementat pentru energie electrică</u>	Secțiunea 3 din Regulamentul cu privire la formarea prețurilor nereglementate pentru furnizarea energiei electrice al S.A “ENERGOCOM” din 11 iulie 2022; SIA contabil Registrele contabile, la necesitate	-Examinarea și reconcilierea datelor din Balanțele de verificare (analitică) conturilor 611,711-714, 217 din SIA contabil, precum și din informația generalizatoare cu cheltuielile stabilite ca eligibile conform secțiunii 3 din Regulamentul cu privire la formarea prețurilor nereglementate pentru furnizarea energiei electrice; - Examinarea deciziilor Consiliului Societății;	Balanțele de verificare (analitică) conturile 611,711-714, 217 pentru lunile 11-12.2021 și 01-03.2022 pentru a putea analiza cheltuielile incluse în prețul nereglementat pentru energie electrică. Deciziile Consiliului Societății pentru lunile 11-12.2021 și 01-03.2022, pentru a putea verifica includerea corespunzătoare a marjei de profit; Documentele primare, la necesitate.

Referință la paragraful din Raport/riscul de audit	Criteriile de audit	Tehnicile de audit aplicate	Dimensiunea eșantionului
1	2	3	4
		- la necesitate, se vor solicita și analiza documentele primare justificative; -Intervievarea persoanei responsabile din cadrul DFC și a contabilului șef;	
Obiectivul specific 4: S.A. „Energocom” a asigurat gestionarea creanțelor cesionate și a subvențiilor alocate în corespundere cu cerințele normative aferente?			
Paragraful 4.4.1. din Raportul de audit <i>Riscul nr.4.1</i> Nerambursarea creanțelor S.A. „Termoelectrica”	Contractul de cesiune a creanțelor nr.135/04/2021 a fost semnat la 26.11.2021 de către SA „Moldovagaz” (Cedent), S.A. „Energocom” (Cesionar) și S.A. „Termoelectrica”(Debitor); SIA contabil;	Examinarea, reconcilierea informațiilor din SIA Contabil al S.A. Energocom; Examinarea corespondenței dintre S.A. „Energocom”, S.A. „Termoelectrica” și Agenția Proprietății Publice; Intervievarea conducerii și a persoanelor responsabile;	Toată corespondența dintre S.A. „Energocom”, S.A. „Termoelectrica” și Agenția Proprietății Publice, începând cu 12.2021 până în prezent; Balanța de verificare (analitică) pentru perioada 2021-10.2024 din SIA contabil a relațiilor economice cu S.A „Termoelectrica”.
Paragraful 4.4.2. din Raportul de audit <i>Riscul nr.4.2</i> Efectuarea plăților de către MIDR fără prezentarea calculelor justificative de către S.A. „Energocom”	Dispoziția CSE nr.2 din 25.02.2022, pct. 18.10; Dispoziția CSE nr.10 din 15.03.2022. pct. pct. 6.1-6.3; Dispoziția CSE 30 din 13.07.2022, pct.2; HANRE nr.40/2022 din 28.01.2022 (3.24 lei); HANRE nr.675 din 24.12.2021 (2.29 lei); HANRE nr.554 din 20.11.2021 (2.42 lei); SIA contabil	-Examinarea informației privind valoarea mijloacelor financiare necesare pentru plata diferenței de prețuri; - examinarea corespondenței dintre S.A. „Energocom” și Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale; - examinarea Balanței de verificare generată de SIA contabil privind înregistrarea subvențiilor alocate; -Intervievarea contabilului-șef și a conducerii.	Toată corespondența cu MIDR ce ține de compensarea diferenței de prețuri deoarece au fost oferite compensații doar pentru luna martie 2022; Balanța de verificare generată de SIA contabil privind înregistrarea subvențiilor alocate.
Paragraful 4.4.2. din Raportul de audit <i>Riscul nr.4.5</i> Subvenționarea neconformă a prețurilor de livrare în condițiile când prestatorul serviciilor nu are	Ordinul nr.216 al MF din 28.12.2015 ”Conturile din subclasa 25 „Subvenții”; Raportul ANRE aprobat prin HANRE nr. 33 din 28.01.2022 privind prețul la energia electrică produsă și tariful pentru energia	-Examinarea balanței de verificare aferentă cheltuielilor/ costul energiei electrice cumpărate (711) și vândute (611); -Examinarea Raportului ANRE;	Balanța de verificare generată de SIA contabil (711/611) pentru lunile ianuarie-martie 2022.

Referință la paragraful din Raport/riscul de audit	Criteriile de audit	Tehnicile de audit aplicate	Dimensiunea eșantionului
1	2	3	4
pierderi suportate sau costuri mărite.	termică livrată consumatorilor de către S.A. „Termoelectrica”.	-Analiza informației privind cantitățile de energie electrică achiziționată și vândută la preț reglementat pentru lunile ianuarie-martie 2022; -Contrapunerea tarifelor aprobate de ANRE cu prețul de procurare a energiei electrice pentru lunile ianuarie - martie 2022; -Interviewarea conducerii și contabilului-șef.	Hotărârile ANRE privind aprobarea tarifului reglementat pentru lunile ianuarie-martie 2022. Cantitățile de energie electrică achiziționată și vândută la preț reglementat pentru lunile ianuarie-martie 2022 deoarece au fost oferite compensații doar pentru luna martie 2022.
Obiectivul specific 5: S.A. „Energocom” a asigurat înregistrarea conformă a entităților fondate, monitorizarea și raportarea corespunzătoare a activității acestora?			
Paragraful 4.5.1. și pct.4.5.2. din Raportul de audit <i>Riscul nr.5.1</i> Neconsolidarea informațiilor Sucursalei și Filialei în rapoartele financiare ale S.A. „Energocom”.	Pct.12 Politicile Contabile ale S.A. „Energocom” pentru anul 2023, aprobate prin Ordinul nr. 101 din 30.12.2022; Politicile contabile ale sucursalei aprobate prin Ordinul nr. 1 din 27 septembrie 2022; Politicile contabile ale filialei aprobate prin Ordinul nr. 1 din 22 mai 2023; SIA Contabil al S.A. Enregocom;	-Examinarea formularelor de consolidare în evidența contabilă a S.A.„Energocom” la situația din 31.12.2022 și 21.12.2023; -Reconcilierea informațiilor evidenței contabile privind consolidarea informațiilor financiare ale Sucursalei și Filialei în situațiile financiare ale S.A. „Energocom” pentru anii 2022-2023; -Interviewarea contabilului-șef.	Formulele de consolidare din lunile decembrie 2022 și decembrie 2023 deoarece informațiile au fost incluse în rapoartele financiare anuale al S.A. „Energocom”.

ANEXA nr.3 Informații cu privire la nivelul de executare a recomandărilor anterioare
Informații cu privire la nivelul de executare a recomandărilor anterioare ale Curții de Conturi înaintate prin HCC nr. 9 din 28
februarie 2020 cu privire la Raportul auditului privind conformitatea procurării și vânzării energiei electrice de către
„Energocom” S.A. în perioada 2018 – 2019 (9 luni)

Recomandarea	Acțiunile, răspunsurile entității auditate	Nivelul de executare/implementare a recomandării			Măsurile ulterioare
		Executate	Parțial executate	Neexecutate	a) reiterarea recomandărilor; b) prelungirea termenului de implementare; c) excluderea din regim de monitorizare
CONSILIUL DE ADMINISTRARE AL SOCIETATII PE ACȚIUNI "ENERGOCOM", MUN.CHIȘINĂU					
2.2. pentru luare de atitudine și examinarea rezultatelor auditului în cadrul unei ședințe;	Conform chestiunii a doua de pe ordinea de zi a ședinței Consiliului S.A. „Energocom” documentată prin Procesul-verbal nr. 3 din 03 aprilie 2020 cu privire la examinarea raportului Curții de Conturi „Privind conformitatea procurării și vânzării energiei electrice de către S.A. „Energocom” în perioada 2018-2019”, în urma examinării raportului, Consiliul a decis de a pune în sarcina Organului executiv al S.A. „Energocom” de a realiza recomandările menționate în raport în decurs de 6 luni din data publicării raportului în Monitorul Oficial.	Executat-Implementat	x	x	Excluderea din regim de monitorizare
SOCIETATEA PE ACȚIUNI „ENERGOCOM”, MUN.CHIȘINĂU					
1.1. să asigure oficializarea proceselor de bază ale entității în scopul consolidării procedurilor de control intern managerial (paragrafele nr.2.5.4., nr.4.2.1. și nr. 4.2.3.).	A fost aprobat Planul anual de activitate al întreprinderii pentru anul 2020. A fost aprobat Registrul riscurilor S.A. „Energocom" pentru anul 2020 prin Ordinul nr.03-CC din 19.06.2020. Au fost aprobate Procesele operaționale de bază ale S.A. „Energocom": -Emiterea conturilor finale pentru furnizarea energiei electrice la prețuri nereglementate pentru perioada de calcul; -Emiterea conturilor de plată preliminară pentru furnizarea energiei electrice la prețuri nereglementate pentru perioada de calcul;	Executat-Implementat	x	x	Excluderea din regim de monitorizare

	- Salarizare; -Emiterea garanțiilor de origine de către Furnizorul Central; -Încasările și decontările mijloacelor bănești pentru furnizarea energiei electrice la prețuri nereglementate; - Încasările și decontările mijloacelor bănești pentru furnizarea energiei electrice la prețuri reglementate; -Repartizarea între furnizori a cantităților de energie electrică. Achiziționate de către Furnizorul Central; - Elaborarea pronosticului lunar de producere și livrare în rețea a energiei electrice de către producătorii energiei electrice din surse regenerabile și de către centralele de termoficare urbane; -Elaborarea cererii lunare generale pentru furnizarea energiei electrice la prețuri nereglementate în perioada de calcul.				
2.1. pentru aprobarea unui plan de acțiuni și întreprinderea măsurilor ce se impun în vederea implementării recomandărilor expuse în Raportul de audit	A fost aprobat planul de acțiuni în vederea implementării recomandărilor expuse în Raportul de audit aprobat prin Ordinul nr.01-CC din 25.05.2020 cu identificarea acțiunilor în vederea implementării recomandărilor expuse în Raportul de audit.	<i>Executat-Implementat</i>	x	x	Excluderea din regim de monitorizare